

فصلنامه

خانه موسیقی ایران

سال پانزدهم - شماره ۵۷ - بهار ۱۴۰۴

- رسیدگی به فضاهای فرهنگی بدون توجه به هنرمندان، ارزشی ندارد
- ابهام در مالیات آموزشگاههای موسیقی
- نهاد هنر تحت سیطره نهاد دین بوده است
- کارکرد موسیقی در اشعار حافظ

بناحند

فهرست

- ۲ / روسپیدی اهل دل
- ۳ / رسیدگی به فضاهای فرهنگی بدون توجه به هنرمندان ارزشی ندارد
- ۷ / نخستین نشست ماهانه سال جدید خانه موسیقی ایران
- ۹ / حضور مدیرکل دفتر موسیقی در جلسه هیأت مدیره خانه موسیقی ایران
- ۱۰ / ابهام در مالیات آموزشگاه‌های موسیقی
- ۱۴ / نهاد هنر تحت سیطره دین بوده است
- ۱۷ / کارکرد موسیقی در اشعار حافظ (بخش سوم)
- ۲۳ / بیانیه خانه موسیقی ایران
- ۲۶ / خبرها
- درگذشتگان فصل بهار / ۳۲

فصلنامه داخلی خانه موسیقی ایران

سال پانزدهم - شماره ۵۷ - بهار ۱۴۰۴

سرمدبیر: حمیدرضا عاطفی

دبیر تحریریه: بهجت فرشته

همکاران: اعضای هیئت مدیره کانون پژوهشگران

ویراستار: صبا بهداد

گرافیک و صفحه‌آرایی: عادلہ رئیسی شاد

خانه موسیقی شماره ۱: خیابان فاطمی غربی - نرسیده به جمالزاده - شماره ۲۷۰ - تلفن: ۶۶۹۱۷۷۱۱

www.iranhmusic.ir

* دیدگاه نویسندگان فصلنامه الزاما مبین موضع رسمی نهاد خانه موسیقی نیست.

* حمیدرضا عاطفی

که با محوریت «وطن» و میهن پرستی ساخته شده بود نیز استفاده کنند.

هیچگاه نوحه‌ها و ملودی‌های عزاداری ایام محرم به موسیقی‌های ملی و میهنی تا بدین حد نزدیک نشده بود. این اتفاق نقطه‌ای عاطفی در اهمیت دو مقوله‌ی اعتقادی و ملی است و به زیبایی به همگان نشان داده شد که این‌ها بدون تراحم و مشکلی با یکدیگر قابل جمع‌اند و مهم‌تر از آن دانستیم که از این ظرفیت بزرگ هرگز برای حل و فصل مشکلات عدیده پیش پای هنرمندان عرصه‌ی فرهنگ و هنر استفاده‌ای نشده است.

متأسفانه در این چند دهه همواره به موسیقی به عنوان یک تهدید نگریسته شده است؛ علی‌رغم اینکه در دوران انقلاب و ایام جنگ هشت ساله موسیقی نقش بزرگ و بی‌بدیل خود را نشان داد اما بعد از فروکش کردن بحران‌های اجتماعی موسیقی به حاشیه رفت و موسیقیدانان و هنرمندان این حوزه با مشکلات مختلفی دست و پنجه نرم می‌کردند و این بار برای سومین بار با وجود همه‌ی محن و فتن باز موسیقی خوش درخشید و در قالب‌های مختلف و در هم‌نشینی با سوگواره‌های مختلف و در دفاع از میهن نقش حماسی و دوران‌ساز خود را بخوبی نشان داد. امیدواریم نگاه‌ها، سیاستگذاری‌ها و رفتار کلی و جزئی مسئولان و مدیران کلان فرهنگی بعد از این جنگ دوازده روزه تغییر کند و این بار برای همیشه به موسیقی و نقش آن به عنوان یک فرصت ارزنده و همیشه در خدمت فرهنگ ملی کشور نگاه کنند و از ظرفیت‌های مغفول و برجا مانده‌ی آن مثل آواز بانوان و تولیدات مختلف مرتبط با آن استفاده‌ی بهینه به عمل آورند.

برای ملت بزرگ ایران و همه‌ی خیرخواهان و صلح دوستان جهان آرزوی بهروزی و موفقیت داریم.

* سردبیر

* این یادداشت استثنائاً به علت شرایط اخیر با تاخیر و در اوایل تیر ماه نگاشته شد.

با به صدا درآمدن نخستین صفیر گلوله دشمن و هنگامی که جنگی آغاز می‌شود همه چیز تحت شعاع موضوع جنگ و دفاع قرار می‌گیرد و لاجرم دفاع از تمامیت ارضی و امنیت ملی مردمان در اولویت اول هر فردی از احاد ملت و دغدغه‌ی اصلی همگان است. این قانونی نانوشته اما همه‌گیر و همه‌جایی است مگر می‌توان فردی را در بین ملت‌های جهان یافت که از حمله به کشورش شادمانی کند و به وجد بیاید؟!

با هر توجیهی این بوالعجب عادی نمی‌شود! چگونه می‌توان در تهاجم دشمن (با هر هدف و هر سخنی و با هر نقشه و توجیهی) بی‌تفاوت بود؟! و یا نه خیلی بدتر از بی‌تفاوتی، مگر می‌شود که با تأیید تهاجم و یورش دشمن، همراه و هم‌نوا شد؟!

فارغ از این مقدمه، انصافاً قاطبه‌ی مردم ایران هم نشان دادند که در این جنگ از یک آگاهی عمومی و ذاتی که گویی در ژن آن‌ها نهفته است بهره می‌برند و علیرغم تمامی جفاها و اختلافاتی که از برخی مسئولان و مدیران فرهنگی و غیر فرهنگی دیده‌اند تمام قد برخاسته و با اتحاد و یک پارچگی تمام بر دهان دشمنان زدند و تمامی نقشه‌های آن‌ها را نقش بر آب کردند. هرچند که این فتنه و جنگ ناتمام مانده و وضعیتی بدتر از جنگ بر مردم شریف ایران تحمیل کرده است اما هرگز این ملت بزرگ شکست نخواهند خورد. در این ایام اخیر یک بار دیگر همگان شاهد بودیم و به عینه دیدیم که هنرمندان موسیقی و ملودی‌های زیبا در تهییج روحیه‌ی ملی و همبستگی ملی چه نقش پر رنگ و زیبایی ایفا کردند.

تقارن ایام جنگ و ایام محرم و مراسم مربوط بر این نقش افزود و نگاه افراد و نهادها و دسته‌های سینه‌زنی و غیره به موضوع فعلی و ضرورت اهمیت دادن به غرور ملی و استفاده از ظرفیت‌های مختلف فرهنگ و هنر ملی موجب شد تا بیش از پیش در مراسم مختلف عزاداری از ملودی‌های موسیقیدانان بزرگی چون زنده‌یاد پرویز مشکاتیان، دکتر محمد سریر و...

مراسم جشن تولد گنج‌های و منتظری در خانه موسیقی ایران برگزار شد

رسیدگی به فضاهای فرهنگی بدون توجه به هنرمندان ارزشی ندارد

صبح چهارشنبه ۲۱ خرداد ماه قرار بر آن بود تا براساس جدول زمانبندی جلسه کانون مدرسان در خانه موسیقی ایران برگزار شود که این جلسه به دلیل تقارن با زادروز داود گنج‌های و هادی منتظری به صورت غافلگیرکننده به تدارک جشن تولدی با حضور تعدادی محدود از هنرمندان موسیقی ختم شد.

منش، شخصیت و بزرگواری از او دیده‌ام که همواره برای من درس بوده است. شاید بگویم که مشابه ایشان را در جامعه موسیقی و خارج از آن ندیده‌ام. انسانی که مصداق بارز بی‌تعلقی به دنیا و مظاهر آن است. در ذات هنر جلوه‌گری نهفته است و هنرمند دوست دارد تا جلوه‌گری کند اما این مرد با اینکه هنرمند بزرگی است، هیچ‌گونه علاقه و انگیزه و اشتیاقی برای نام نداشته است.

نوربخش همچنین اضافه کرد: همه می‌دانیم گنج‌های شخصیت بزرگی است و اگر بخواهم از آنچه که از ایشان دیده‌ام بگویم داستان مفصلی خواهد شد که از مجال و حوصله این جلسه خارج است اما آنچه را

در ابتدا حمیدرضا نوربخش مدیرعامل خانه موسیقی ایران ضمن خوش‌آمدگویی به مهمانان گفت: همانطور که مستحضرد امروز به بهانه‌ی جلسه کانون مدرسان در جریان بودیم که استاد داود گنج‌های و هادی منتظری به خانه تشریف می‌آورند و از آنجا که تولدشان مقارن با این روزهاست تصمیم گرفتیم با دعوت برخی از دوستان به صورت غافلگیرکننده میلادشان را جشن بگیریم.

او در ادامه افزود: به هر صورت من کوچکتر از آن هستم که درباره‌ی شخصیت استاد گنج‌های صحبت کنم اما برحسب ارادت عرض می‌کنم طی سال‌هایی که با ایشان آشنایی دارم که متجاوز از سه دهه می‌شود

که از او می‌دانم ثبت خواهیم کرد تا برای تاریخ و آیندگان بماند. منش ایشان برای من درس بوده و بزرگواری او مرا تحت‌تاثیر قرار داده است.

انسان‌های بزرگی به ایشان ارادت دارند اما او چیزی به صورت مطلق برای خود نخواست و هرچه خواسته برای دوستان و اهالی موسیقی بوده است.

مدیرعامل خانه موسیقی ایران درباره‌ی هادی منتظری نیز عنوان کرد: استاد منتظری رفیق نازنین دیگری است که سال‌هاست به او ارادت دارم و امروز تولدشان است. او هنرمند و نوازنده‌ی قدری است که افتادگی، تواضع و حسنات اخلاقی بسیاری دارد و سالیان سال است که در خانه موسیقی ایران از ایشان بهره بردیم و بهره خواهیم برد و برایشان آرزوی سلامتی و عمر طولانی دارم.

در ادامه تقی ضرابی آهنگساز، رهبر ارکستر، مدرس دانشگاه و عضو شورای عالی خانه موسیقی ایران طی سخنانی درباره‌ی گنج‌های گفت: خدایا چنان کن سرانجام کار، تو خشنود باشی و ما رستگار. ما تقریباً سن و سال نزدیکی بهم داریم و من خیلی چیزها از ایشان یاد گرفته‌ام. او به من آموخت همه‌ی انسان‌ها را دوست داشته باشم و چگونه به همکاران و دوستانم کمک کنم تا از ناخوشایندی بیرون بیایند و برای دیگران و جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنم، مفید باشم. به صورت کلی باید بگویم گنج‌های شناسنامه‌ی خانه موسیقی است و یک فرد عادی و معمولی نیست. او با شعاع بسیار زیاد هر جا که باشد می‌تواند دیگران را با انسانیت و خلق و خوی خوش تحت‌تاثیر قرار دهد. امیدوارم من و همین‌طور جوانان در مسیری که ایشان هستند قرار بگیریم و یادگاری خوبی از خودمان به جا بگذاریم.

علی‌اکبر شکارچی نوازنده‌ی کمانچه، آهنگساز و مدرس موسیقی در ادامه خطاب به گنج‌های و منتظری گفت: درازی و کوتاهی سال و ماه، حساب رسن دارد و دلو و چاه، چو دلو آبی از چَه نیارد فراز، رسن خواه کوتاه و خواهی دراز. زیباترین نعمات و خلیقات روحی و روانی را به کام مردم ریختید و پیش خود و جامعه سرفراز هستید. امیدوارم همه ما در این روزگار با عشق به دیگران سرکنیم. خوش به حالتان که در این جایگاه قرار گرفتید و ممنونم از خانه

موسیقی که این مراسم ارزشمند را برگزار کرد. در ادامه داریوش پیرنیاکان نوازنده تار و سه‌تار، آهنگساز، پژوهشگر و رئیس هیأت مدیره خانه موسیقی ایران اظهار کرد: من بیش از پنجاه سال است با آقای گنج‌های دوست هستم و از زمان دانشگاه نیز با آقای هادی منتظری دوست بودم و باهم همسن هستیم. اما در مورد گنج‌های به قول خودش که می‌گوید من از سهراب شاه به پایین قهرمانم و از آنجا به بالا استاد. به نظرم روحیه پهلوانی‌اش به همه ابعاد وجودی‌اش می‌چربد.

پنجاه سال دوستی زمان کمی نیست و من جز خوبی، نیکی، علاقه‌مندی چیزی از ایشان ندیدم. یادم است یکی دو نفر از دوستان پشت سر داود حرف می‌زدند اما او اگر سکه‌ای از جایی دریافت می‌کرد به آن‌ها می‌داد و می‌گفت مهم نیست و آن‌ها احتیاج دارند. این صفت، روحیه‌ی توانمندی می‌خواهد. او بسیار قدرشناس است و کوچکترین خوبی را هیچ وقت فراموش نمی‌کند. با هادی هم که با یکدیگر بزرگ شدیم و ابعاد موسیقیایی او هم نیاز به توضیح ندارد.

مرتضی اعیان نوازنده‌ی تنبک نیز طی صحبت‌هایش ضمن تبریک تولد یادآور شد: همان‌طور که داریوش گفت، سابقه دوستی ما از مرکز حفظ و اشاعه موسیقی آغاز شده و اکنون نیم قرن شده است.

طی این مدت خیلی چیزها از داود گنج‌های یاد گرفتم. نمی‌توانم از کارهایی که برای من انجام داده است تعریف کنم اما سر بسته بگویم همواره معلم من بوده و محبت ایشان را فراموش نخواهم کرد.

در ادامه قاسم رفعتی نیز عنوان کرد: من از نوجوانی و حدود شصت سال است که در خدمت داود گنج‌های بودم. صحبت‌های دوستان درباره او صحیح است و من از ایشان درس اخلاق گرفتم و به او ارادت دارم. با هادی منتظری نیز کار کردم و باهم مانوس هستیم. امیدوارم همیشه سالم و تندرست باشند.

هوشنگ کامکار نیز طی سخنانی خاطرنشان کرد: خیلی دوست داشتم اولین نفری باشم که صحبت می‌کند چون دیگران هرآنچه بود را گفتند.

من سال پنجاه و هفت به ایران برگشتم و از آن

داشت، عنوان کرد: امروز تولد این دو بزرگوار همزمان با میلاد امام هادی (ع) نیز هست. سال هاست که آقای گنج‌های را می‌شناسم. نیچه در کتاب «چنین گفت زرتشت» جمله‌ای دارد که می‌گوید ابر انسان یا ابر مرد، اخلاق و سنت روزمره را طی می‌کند و خودش سنت‌های جدیدی را پایه‌گذاری می‌کند.

به نظرم استاد گنج‌های در این زمره است. ایشان جز هنری که دارد، دارای معرفت‌هایی است که همیشه درخصوص هنرمندان مختلف گره‌گشایی می‌کند.

هیچ وقت او برای خودش کاری را پیگیری نمی‌کرد و برای هنرمندان مختلف این کار را می‌کرد.

عمرتان پایدار و مانا باشید و برای جامعه فرهنگ و هنر بدرخشید چراکه فرهنگ و هنر مدیون شماست.

کامبیز گنج‌های نوازنده تنبک و پسر داود گنج‌های نیز گفت: جا دارد از استاد عزیزم آقای مرتضی اعیان تشکر کنم چون من ساز ایشان را می‌نوازم و از کودکی

هم به او

علاقمند بودم

و دستشان

را می‌بوسم

و یادى نیز

از زنده‌یاد

استاد ناصر

فرهنگ‌فر

می‌کنم. درباره‌ی پدرم همه گفتید و من وظیفه خودم می‌دانم که دست ایشان را ببوسم.

مهدی افضلی از دیگر مهمانان این مراسم ضمن تبریک عنوان کرد: گفتنی‌ها را همه گفتند. جای مباحثات است که سال‌ها به عنوان خادم کنار شما بودم. هنر شما باعث ایجاد کرامت انسانی می‌شود و اگر شما نبودید، انسان نمی‌توانست به بلندا برسد و شمائید که باعث می‌شوید ما احساس کنیم، مسیر درستی را می‌پیمائیم.

اگر ما به فضاهای فرهنگی رسیدگی کنیم اما به هنرمندان بی‌توجه باشیم، ارزشی ندارد و به هنرمندان جفا کردیم. تکلیف ماست به جایگاه، شأن و تأثیرگذاری هنرمندان واقف و آشنا باشیم تا بتوانیم به خوبی به جامعه معرفی کنیم. اگر قصور و کوتاهی شده به نوبه خودم عذرخواهم و آرزوی موفقیت

زمان با گنج‌های آشنا بودم. ما در مرکز حفظ و اشاعه موسیقی کار می‌کردیم. گنج‌های کمک بسیاری به شناخت موسیقی سنتی ایرانی کرد و جلایی به آن بخشید و این هنر را میان جوانان ترویج داد.

در ادامه این مراسم هنگامه اخوان خواننده و عضو هیأت مدیره خانه موسیقی ایران ضمن اشاره به اینکه حدود سی سال است که با گنج‌های دوست هستیم، افزود: طی این سی سال، دوستی و رفاقت بسیار ارزشمندی داشتیم و ارادت خاص به ایشان دارم.

او همیشه برای ما و جامعه هنری زحمت کشید. با آقای منتظری نیز سال‌های سال در رادیو همکار بودیم و امیدوارم سایه‌شان سال‌ها بالای سر ما باشد. آذر هاشمی آهنگساز، نوازنده سنتور و عضو هیأت مدیره خانه موسیقی ایران گفت: تولدتان را به جامعه هنری به خودتان و خانواده‌تان تبریک می‌گویم.

سال‌های سال است با هادی منتظری در کانون

مدرسان همکار

هستیم.

اگر از منش،

کارها و خوبی‌های

گنج‌های بخواهم

صحبت کنم

کتابی چندین

جلدی خواهد شد.

اگر او در این راه نبود، قطعاً موسیقی کشور ما در این جایگاه نبود و حمایت ایشان باعث شده موسیقی بماند و ما هم باشیم.

نازنین جلالی عضو هیأت مدیره کانون مدرسان خانه موسیقی ایران نیز طی سخنانی کوتاه یادآور شد: فقط می‌توانم بگویم از گنج‌های در زندگی درس گرفتیم و از طرف یکایک حضار تولدشان را تبریک می‌گویم.

حمیدرضا عاطفی معاون اجرایی خانه موسیقی ایران و دبیر هیأت مدیره ضمن تبریک تولد نیز اظهار کرد: سخن عشق نه آن است که آید به زبان.

آنچه در نظرم است را یادداشت کردم و قرار است چاپ شود.

نیکنام حسین‌پور رئیس مرکز روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که در این مراسم حضور

است خود همه خود بی خود است، مطرب و مستیم همه باده به دستیم همه ...

گنج‌های طی سخنانی گفت: سوال این است چرا گنج‌های، گنج‌های شد؟ کسی از خودش تعریف نمی‌کند اما من تعریف می‌کنم و هرآنچه شما گفتید درست است، ولی چرا اینگونه شد؟ امسال تورنتو برای من جشن گرفته است، من بزرگداشت نمی‌خواهم. من مجیزگو و چاپلوس دستگاه و هیچ فرد و شخصی نیستم و واقعیت‌ها را می‌گویم.

به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی گفتم عیبی دارم که چاپلوس نیستم، رفقایم را دوست دارم. به اعتقاد من صدها فرشته بر آن دست بوسه می‌زنند کز کار خلق یک گره بسته وا کند.

او با بیان اینکه من همیشه زنده‌ام و نمی‌میرم یادآور شد: مرده آن است که نامش به نکویی نبرند. امروز روز بزرگی برای من است و از مدیرعامل، هیأت مدیره و عوامل اجرایی خانه موسیقی ایران تشکر می‌کنم. ما در خانه موسیقی عهد بستیم که به موسیقی خدمت کنیم.

می‌کنم. رفیق جانبازی دارم که اسم گنج‌های می‌آید ارادت خاصی به او دارد و همه جا ذکر خیر ایشان را می‌کند. برای آقای منتظری نیز آرزوی موفقیت می‌کنم و در صحت و سلامت باشند. هرچه خدا برای خوبان می‌خواهد برای شما نیز بخواهد.

سامان احتشامی نوازنده پیانو و آهنگساز نیز گفت: من افتخار داشتم که با هادی منتظری برنامه اجرا کردم و به خودم می‌بالم.

وقتی چهارده- پانزده ساله بودم وارد موسیقی شدم یک کار موسیقی کودک در مخالف سه گاه درست کرده بودم که در شورای موسیقی رد شد و گفتند کودکانه نیست به آقای گنج‌های گفتم که تجربه‌ای جدید انجام دادم اما قبول نشد. او گفت خسروانی میدانی چیست؟ گفتم بله و گفتند بخوان و زمانی که خواندم گفتند به او مجوز بدهید.

در ادامه هادی منتظری ضمن تشکر از حضار، دل نوشته‌ای را که بخشی از آن به این شرح است قرائت کرد: ما همه افلاکیان ساقی ساغر میان، حال همه خود عیان عشق‌نوازی کنیم پرده‌نوازی کنیم، تا که رسد دستان بر سر زلف انسان، کس نبود کس خود

نخستین نشست ماهانه سال جدید خانه موسیقی ایران

تسلیمت مدیرعامل خانه موسیقی در پی حادثه بندر شهید رجایی بندرعباس

نشست ماهانه خانه موسیقی ایران عصر روز یکشنبه ۷ اردیبهشت ماه با حضور هنرمندان، هیئت مدیره و اعضای کانون‌های خانه موسیقی ایران در محل سالن اجتماعات این نهاد برگزار شد.

طی این مراسم سعی کردیم برخی از استعداد‌های موسیقی را ببینیم و همه‌ی گونه‌های این موسیقی را نیز در این مراسم داشته باشیم. او در ادامه افزود: با این حال گاهی مسائل حاشیه‌ای این اتفاق شیرین، دورهمی و صفا را کمی تلخ می‌کند و ما را مجبور می‌کند تا بابت آن‌ها توضیح دهیم. با وجود اینکه شب موسیقی در روزهای پایانی سال، ماه رمضان و سالن تقریباً ناشناخته‌ای برگزار شد، مراسم خوبی بود و استقبال بسیار عالی از آن شد. علت اینکه مراسم در این سالن برگزار شد این بود که قرار شد، ما این مراسم را در برج میلاد برگزار کنیم اما به دلایلی از خیر آن گذشتیم، هرچند سالن‌های بهتری به لحاظ موقعیت، امکانات و صحنه

در ابتدای این برنامه علیرضا قربان‌پور نوجوان ۱۵ ساله آواز بیات ترک که برداشتی از آواز زنده یاد محمدرضا شجریان است را با ساز تار برای حاضران اجرا کرد.

سپس حمیدرضا نوربخش مدیرعامل خانه موسیقی ایران ضمن ابراز امیدواری که امسال سال خوبی برای فرهنگ و هنر کشور و جامعه موسیقی باشد و شاهد رشد و فضایی آرام و زندگی بهتر برای همه مردم باشیم، درباره‌ی برگزاری بیستمین شب موسیقی گفت: ما در روزهای پایانی سال پس از چند سال، شب موسیقی ایران را برگزار کردیم و دور هم جمع شدیم و یک عمر تلاش برخی از پیشکسوتان این عرصه را ارج نهادیم.

وجود داشت اما یکی از سال‌هایی که ظرفیت مشابه برج میلاد داشت، رزمال بود و موضوع ظرفیت بیشتر برای ما مهم بود.

او درباره برگزاری جشن‌نامه استاد داود گنج‌های توضیحاتی ارائه کرد و گفت: گنج‌های استاد پیشکسوت و ارجمندی است که حق بر گردن ما و موسیقی ما دارد و حداقل در ۴۵ سال گذشته خادم حقیقی جامعه هنری بوده. جایگاه هنری رفیع و ارزنده و

بیش از نیم قرن حضور ارزشمند و درخشان در عرصه موسیقی دارد و یکی از بانیان، ستون‌ها و ارکان خانه موسیقی در تمام ۲۵ سال گذشته؛ از

زمان تأسیس خانه موسیقی تاکنون بوده است.

او در برهه‌های مختلف که خانه دچار چالش‌های مهم شده است از ارکانی بوده که ستون‌های این خانه را نگه داشته است.

نوربخش همچنین اضافه کرد: طی جشن‌نامه، فراخوان مقاله، یادداشت و خاطره منتشر شده و زیر نظر آقای دکتر شهسواری که اکنون ساکن کانادا هستند و با همکاری آقای عاطفی امور این رویداد پیش می‌رود. حمیدرضا نوربخش در ادامه ضمن ابراز همدردی نسبت به اتفاق غم‌انگیز بندر شهید رجایی گفت: این حادثه بسیار تلخ و دردآور بود و در پی این اتفاق تعدادی از هموطنان عزیزمان را از دست دادیم و بسیاری نیز مجروح شدند. این مصیبت را تسلیت عرض می‌کنم و برای بازماندگان این عزیزان آرزوی صبر و سلامتی دارم. همچنین امیدوارم این حادثه ابعاد گسترده‌تر و غیرقابل جبران‌تر از آنچه که هست، نداشته باشد گرچه جان‌های عزیز غیرقابل جبرانند. مدیرعامل خانه موسیقی ایران افزود: مطلع شدیم هنرمند عزیزمان آقای ایرج خواجه امیری نیز در

بستر بیماری است و برایشان آرزوی سلامتی و طول عمر داریم.

او در پایان صحبت‌هایش از کانون‌های فعال خانه تشکر کرد و از همه کانون‌ها خواست تا امسال فعال‌تر از گذشته امور مربوطه را پیگیری کنند.

در ادامه دو برادر؛ ابوالفضل حسینی ۱۸ ساله و علی حسینی ۱۵ ساله نوازندگان ویولن، قطعه تابستان اثر ویوالدی و قطعه سولو ایرانی را اجرا کردند.

گنج‌های: هنرمندان قدر خود و این گردهمایی‌ها را بدانند

سپس داود گنج‌های عضو شورای عالی خانه موسیقی ایران طی سخنانی گفت: زمانی که خانه تأسیس شد نام آن را «خانه عشق» گذاشتیم آن هم در روزگاری که

عشق کمرنگ شده و برخی رفقا با یکدیگر رفاقتی ندارند. اجرای امروز این نوجوانان و جوان‌ها مرا مبهوت کرده و خوشحالم که این عشق تداوم دارد.

اگر از دیده تحقیق به عالم نگری/ عشق و معشوقه و عاشق، دل و دلدار یکیست.

این زمانی است که ما «من» خود را فراموش کنیم. او همچنین افزود: چقدر خوب است که با یکدیگر روراست باشیم چراکه امروز یا فردا امکان دارد دیگر نباشیم. هنرمندان باید قدر خود را بدانند چراکه دارایی بیشتر از دیگر افراد دارند. همچنین باید سعی کنند بیشتر با دیگران رفیق و دوست باشند و از فریب و نیرنگ دوری کنند. این محفل را در هر شرایطی حفظ کنید چراکه کمتر کسی همچون آقای نوربخش پیدا می‌شود که اینگونه از خود مایه بگذارد.

این هنرمند و استاد موسیقی در خلال صحبت‌هایش با شیوایی بیان خود، دقایقی خاطراتی از هم‌دوره‌ای‌ها و دوستان خود برای حضار تعریف کرد.

در پایان این نشست نیز بهنود غفاری قطعه پرلود اثر یوهان سباستین باخ را با ساز ویولا برای حضار نواخت.

حضور مدیر کل دفتر موسیقی در جلسه هیأت مدیره خانه موسیقی ایران

بابک رضایی: دفتر موسیقی نهایت تعامل و همکاری را خواهد داشت.

به نظرم پیگیری موضوع کپی رایت و رعایت حقوق مولف و مصنف و اجرایی کردن مصوبات انقلاب فرهنگی از جمله سند موسیقی و نیز کوتاه کردن پروسه‌ی دریافت مجوز از مسائل مهمی است که باید به آن توجه داشته باشیم.

در ادامه حمیدرضا اردلان، زیداله طلوعی، هنگامه اخوان، آذر هاشمی و حمیدرضا عاطفی از اعضای هیأت مدیره، انتصاب بابک رضایی به عنوان مدیر دفتر موسیقی را تبریک گفتند.

سپس بابک رضایی ضمن تشکر از این دعوت عنوان کرد: دفتر موسیقی نیز از تعامل با خانه موسیقی ایران مفتخر است چرا که همه‌ی ستارگان موسیقی در این نهاد جمع هستند و دفتر با این نهاد نهایت تعامل و همکاری را خواهد داشت.

او در پایان اظهار کرد: امیدواریم با مشورت و همکاری استادان بتوانیم پیشرفت خوبی به منظور اجرای برنامه‌ها داشته باشیم.

عصر روز یکشنبه ۲۸ اردیبهشت ماه، در خلال برگزاری جلسه هفتگی هیأت مدیره خانه موسیقی ایران، بابک رضایی مدیر کل دفتر موسیقی به همراه اسحاق شکری در این جلسه حاضر شدند.

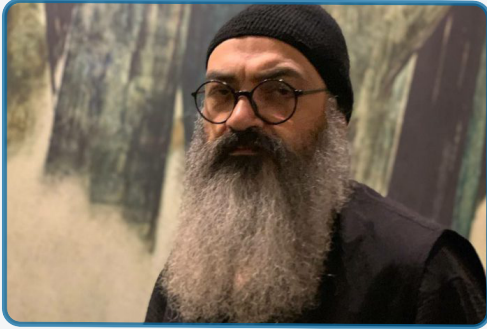
در ابتدای این نشست داریوش پیرنیاکان رئیس هیأت مدیر خانه موسیقی ایران ضمن تبریک به مناسبت انتصاب رضایی گفت: با توجه به سابقه و کارنامه‌ی گذشته، بابک رضایی پیشینه‌ی خوبی داشته و امیدواریم در دوره‌ی جدید مدیریتی نیز این تعامل به بهترین شکل ادامه یابد و به ارتقای سطح کیفی و اعتلای موسیقی بینجامد.

او همچنین اضافه کرد: خانه موسیقی ایران همواره اهل تعامل با هدف تسهیل فعالیت هنرمندان بوده است و هیچ‌گاه به منافع شخصی و گروهی نیندیشیده است.

در ادامه حمیدرضا نوربخش مدیرعامل خانه موسیقی ایران نیز ضمن تبریک به رضایی به موارد مهم در زمینه برنامه‌های دفتر موسیقی اشاره کرد و گفت:

بلا تکلیفی در رعایت ماده قانون مالیاتی بند ل ماده ۱۳۹

بنا بر بند ل ماده ۱۳۹ قانون مالیاتی تا حدود ۵ سال پیش آموزشگاه‌های آزاد، معاف از مالیات بودند اما چند سال است با نگاه و رسیدگی سلیقه‌ای برخی از حوزه‌های مالیاتی در استان تهران، آموزشگاه‌های آزاد هنری موظف به پرداخت مالیات شده‌اند و این امر ما را بر آن داشت تا با مدیران چند آموزشگاه هنری، گفت‌وگو داشته باشیم و جویای صحت این موضوع شویم که در ادامه می‌خوانید:

نبود هماهنگی بزرگترین مشکل است

میر حسین آلمالو مدیر آموزشگاه «هنرهای تجسمی آلمالو»، درباره مسائل و مشکلات آموزشگاه‌های هنری گفت: آنچه که بیشتر به چشم می‌آید نبود هماهنگی میان ارگان‌های دولتی است به عنوان مثال، هرگاه برای دریافت کد مالیاتی به اداره مالیات استان تهران مراجعه می‌کنیم، کارمندان آن در جریان امور آموزشگاه‌ها نیستند و مجبور می‌شویم به منظور دریافت کد، از واژه تولید آثار هنری استفاده کنیم. این کد مالیاتی برایمان مشکل‌ساز شده چراکه آموزشگاه‌های هنری که تولیدی ندارند اما در اداره مالیات باید از واژه تولید استفاده شود و جواب درست و قطعی در این خصوص به ما نمی‌دهند.

این مدیر آموزشگاه با بیان اینکه ما و همکارانمان طی چند سال گذشته معاف از مالیات بودیم، اظهار کرد: اکنون باید مالیات پرداخت کنیم و چند بار نیز اعتراض کردیم و اعلام شد که صحبتی میان اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی و اداره مالیات شده است و باید این مبالغ پرداخت شود، در حالی اصلاً این چنین نیست و بنا به ماده قانونی آموزشگاه‌های آزاد هنری باید معاف از مالیات و یا نرخ صفر باشند و زمانی که فرم اظهارنامه

را تکمیل می‌کنیم هر ممیزی به سلیقه خود رفتار می‌کند و می‌کوشد به هر عنوان ما را مشمول مالیات کند. تکلیف ادارات و سازمان‌های دیگری مانند:

شهرداری، سازمان فنی حرفه‌ای، اداره برق، آب و گاز هم با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی روشن نیست، وضعیت اداره مالیات با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بلا تکلیف است و با یکدیگر هماهنگ نیستند و مدام

در حال سنگ اندازی هستند. او در ادامه افزود: کارمندان شهرداری برای نظارت بر آموزشگاه می‌آیند و می‌گوییم طبق قوانین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزشگاه‌ها می‌توانند در فضای غیر تجاری فعالیت داشته باشند و آن‌ها اظهار بی‌اطلاعی می‌کنند. در این شرایط باید برویم و نامه‌ای بگیریم و به آن‌ها اعلام کنیم طبق این قانون ما در فضای غیر تجاری امکان چنین فعالیتی داریم.

موضوع عدم پذیرش معافیت مالیاتی مشکلی جدی و مستمر است.

۱۴۰۲، چهارصد میلیون تومان بوده است و این در حالی است که مطابق قوانین موجود، آموزشگاه‌های هنری شامل معافیت مالیاتی هستند. مدیر آموزشگاه پارت در پایان درخواست خود از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را اینگونه عنوان کرد: تقاضای من این است که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با حمایت قانونی از آموزشگاه‌های موسیقی، به ویژه در حوزه مسائل مالیاتی از ادامه این روند ناعادلانه جلوگیری کند و شرایط را برای فعالیت فرهنگی و آموزشی سالم فراهم آورد.

بهاره مهدوی مدیر آموزشگاه پارت ضمن بیان این موضوع که با وجود اینکه مطابق ماده قانون مالیاتی بند ۱ ماده ۱۳۹، آموزشگاه‌های موسیقی معاف از مالیات هستند، عنوان کرد: با تمام تلاش‌ها، طی سال‌های اخیر مشکلاتی در زمینه مسائل مالیاتی بوجود آمده است. گرچه پیش از این، چالش‌ها به صورت موردی حل شده‌اند اما از سال ۱۳۹۹ تاکنون، موضوع عدم پذیرش معافیت مالیاتی از سوی سازمان امور مالیاتی به مشکلی جدی و مستمر تبدیل شده است. متأسفانه با وجود ارائه مستندات کامل، مراجعات مکرر به ادارات ذیربط و هیأت‌های حل اختلاف، همچنان مبالغ سنگینی به عنوان مالیات مطالبه می‌شود. او همچنین افزود: به عنوان نمونه مالیات و جریمه سال ۱۴۰۰ این آموزشگاه صد و هشتاد میلیون تومان، سال ۱۴۰۱، سیصد و ده میلیون تومان و سال

کمک کنید تا نفسمان بند نیاید!

برای آموزشگاه بنده نیز مشکلاتی در این زمینه ایجاد شده است. مدیر آموزشگاه موسیقی کانون همچنین اضافه کرد: طی سال‌های گذشته با ارائه اظهارنامه که سوالاتی مبنی بر میزان دریافتی در آن مطرح میشد، مبلغ بسیار ناچیزی پرداخت می‌کردیم، تا اینکه در سال ۱۴۰۰ برگه تشخیص به میزان مبلغ حدود ۲۸ میلیون تومان برای من صادر شد که به آن اعتراض کردم اما در سال ۱۴۰۱ برگه تشخیص رقم حدود هفتاد میلیون تومان برایم صادر شد که متأسفانه اعتراف می‌کنم بی‌دقتی کرده و به فرصت یک‌ماهه اعتراض، توجه نکردم و رای قطعی صادر شد.

فرهاد بینایی مدیر مسئول آموزشگاه موسیقی کانون عنوان کرد: طبیعتاً طی همه این سال‌ها فراز و نشیب‌های بسیاری را پشت سر گذاشته‌ایم و خون دل‌ها خورده‌ایم تا فقط بتوانیم چراغ آموزشگاه را روشن نگه داریم و با آموزشگاه‌هایی که بیشتر شبیه بنگاه‌های اقتصادی هستند تا یک مجموعه فرهنگی و هنری (که گاه بدون مجوزند و گاه مجوز فنی حرفه‌ای دارند) رقابت کنیم. آموزشگاه‌هایی که هیچ دغدغه فرهنگ و هنر و اشاعه موسیقی جدی ندارند و تنها به مال‌اندوزی خود فکر می‌کنند.

فرهاد بینایی در ادامه افزود: طبق قانون مالیاتی بند ۱ ماده ۱۳۹، آموزشگاه‌های فرهنگی هنری از پرداخت مالیات معاف هستند و ما نیز در تمام سال‌های گذشته از این معافیت بهره‌مند شدیم و رقمی هم پرداخت نکردیم اما متأسفانه در سال‌های اخیر بعضی حوزه‌های مالیاتی کاملاً سلیقه‌ای عمل می‌کنند و

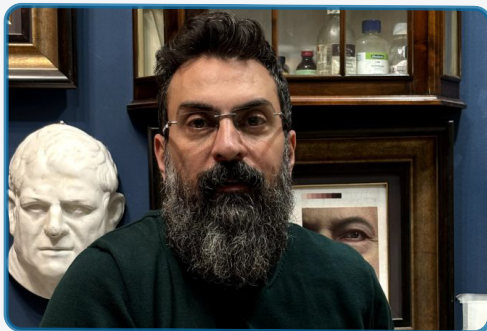
آموزشگاه‌های هنری تاب و تحمل ادامه ندارند

امین بیات مدیر آموزشگاه موسیقی بیات نیز طی گفتوگویی در این خصوص درباره مشکلات آموزشگاه‌داران گفت: در اوایل دهه ۹۰ مسائل کمتری داشتیم چرا که اجاره و هزینه‌های جاری آموزشگاه، نسبت به درآمد معقول بود. تنها مشکلات هزینه‌ای با شهرداری بابت تابلو داشتیم اما هرچه پیشتر رفت این مسائل بیشتر شد. اداره مالیات هم در ابتدا خیلی مدارا می‌کرد و خاترم هست سال‌های اول که برای تکمیل فرم اظهارنامه مراجعه می‌کردیم، می‌گفتند نیازی به این کار نیست و شما در برگه‌ای بنویسید و ما قانون معافیت مالیاتی بند ل ماده ۱۳۹ را اعمال می‌کنیم. او در ادامه اضافه کرد: به همین طریق روال طی شد تا اینکه در سال‌های ۱۳۹۷ یا ۱۳۹۸ مالیاتی جزئی به مبلغ یک میلیون و هشتصد هزار تومان برای ما تعیین شد که طی مذاکره با رئیس اداره مالیات، معاف از پرداخت شدیم. طی سال‌های بعدی رقم‌های بسیار پایینی حدود هفت میلیون به عنوان مالیات پرداخت می‌کردیم.

بیات همچنین افزود: اما متأسفانه در سال ۱۴۰۱ ناگهان مالیات صد و سی میلیون تومانی برای ما در نظر گرفته شد و همان زمان نیز اعتراض کردیم و

مسئولان اداره مالیات هم نسبت به شرایطمان همچون پرداخت حقوق اساتید، اجاره سنگین و... اظهار اطلاع می‌کردند اما می‌گفتند باید اظهارنامه واضح باشد و شما باید مالیات تکلیفی حقوق به ما بدهید و براین اساس از ارقامی که به اساتید پرداخت می‌شود، ده درصد مالیات پرداخت کنید.

این آموزشگاه‌دار با بیان اینکه درخواستمان از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی این است که همچون گذشته بند ل ماده ۱۳۹ مالیات‌ها برایمان اعمال شود، یادآور شد: تقاضای ما این است که این فشارها برداشته شود چراکه آموزشگاه‌ها چیزی برای کتمان ندارند و درآمدی معین و محدود به نسبت دیگر مشاغل در این وضعیت اقتصادی دارند و اگر این شرایط مهیا نشود بسیاری از آموزشگاه‌های هنری با مشکل اقتصادی روبه‌رو خواهند شد و تاب و تحمل ادامه فعالیت نخواهند داشت.

متولیان و مسئولان کجا هستند؟

علی‌اکبر بیگی مدیر «آموزشگاه و گالری نقاشی بیگی» درخصوص برخورد سلیقه‌ای سازمان امور مالیاتی در ارتباط با اعمال قانون مالیاتی بند ل ماده ۱۳۹ عنوان کرد: آموزشگاه‌های هنری از جمله تجسمی نیازمند هزینه‌های تجهیزات و وسایل هستند، آن هم با هزینه‌های بالا که هر روز بیشتر و بیشتر می‌شود و از این رو بسیاری از آموزشگاه‌های آزاد هنری با این فشارها رو به تعطیلی هستند.

سوال من این است متولیان و مسئولان کجا هستند؟ نمی‌دانم کسی صدای ما را می‌شنود؟ تا دیر نشده چاره‌ای بیاندیشید! اوضاع آموزش هنر که از بنیان‌های میراث و فرهنگ سرزمینمان است خوب نیست.

بیگی همچنین افزود: با اینکه ما از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجوز داریم طبق بند ل ماده ۱۳۹ قانون

مالیاتی، باید معاف از مالیات باشیم اما نیستیم. کما اینکه هر ساله برای ما مبلغی مالیات در نظر گرفته می‌شود و برای هر کدام از همکاران ما به نوعی مالیات سلیقه‌ای در نظر می‌گیرند. این موضوع برای آموزشگاه‌های رفتاری‌هایی ایجاد می‌کند و این امر منجر به ایجاد استرس و دلهره شده و به جای تمرکز بر مسائل آموزش هنر، اوقات ما صرف پیچیدگی‌های مالی و اداری می‌شود.

است. ایزدی همچنین اضافه کرد: مشکلات مالیاتی، مجوزهای غیرقانونی آموزشگاه هنری چون فنی حرفه‌ای و نبود همکاری و برنامه مناسب میان برخی از ادارات همچون برق، آب، بیمه و... تمام توان، وقت و روحیه ما را برای ادامه، تحت‌الشعاع قرار داده است. ضمن اینکه هشتاد تا هشتاد و پنج درصد آموزشگاه‌های سطح تهران اجازه‌ای هستند که افزایش اجاره‌بها و هزینه‌ها، این بحث را به موضوعات جدیدی می‌کشاند که در این مجال نمی‌گنجد (تو خود حدیث مفصل بخوان از این مجمل).

این هنرمند همچنین اظهار کرد: موسسات فرهنگی هنری که به ارتقای فرهنگ و هنر مردم کمک می‌کنند باید مشمول پرداخت مالیات شوند یا افرادی که درآمدهای آنچنانی دلاری دارند؟ پاسخ این سوال برای همگان کاملاً واضح است. هوشنگ کامکار در پایان صحبت‌هایش یادآور شد: من از مسئولان دولتی و دلسوزان فرهنگی می‌خواهم تا این مسئله را هرچه سریعتر پیگیری کنند. متأسفانه مالیات از افرادی که درآمدهای هنگفت دلاری دارند دریافت نمی‌شود اما ما که با کمترین درآمدها اشته‌دهنده فرهنگ و هنر در کشور هستیم باید مشمول مالیات شویم.

نادیده گرفتن معافیت مالیاتی فاجعه می‌آفریند

محمدرضا ایزدی مدیر آموزشگاه «موسیقی فا دو» با بیان اینکه امور آموزشگاه در چهارچوب فعالیت‌های فرهنگی هنری تعریف می‌شود و مشمول معافیت مالیاتی موضوع بند ل ماده ۱۳۹ قانون مالیات‌های مستقیم است، عنوان کرد: همه می‌دانیم درآمدهای حاصل از فعالیت‌های انتشاراتی، مطبوعاتی، فرهنگی، هنری و قرآنی که ذیل مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هستند از پرداخت مالیات معاف هستند. حال نمی‌دانیم چه اتفاقی رخ داده که به یکباره از چند سال پیش تاکنون نگاه به این مسئله تغییر کرده است.

او در ادامه افزود: متأسفانه ورود سازمان امور مالیاتی با توجه به سابقه و تجربه گذشته به این موضوع با رویکرد صحیحی نیست. ما صنفی هستیم فرهنگی هنری با دغدغه آینده جوانان این مرز و بوم و ایران عزیزمان، قشری که در این روزگار، مظلوم واقع شده

مالیات از افرادی که درآمدهای هنگفت دلاری دارند دریافت نمی‌شود

هوشنگ کامکار آهنگساز پیشکسوت و مدیر آموزشگاه موسیقی کامکارها در ابتدای سخنانش عنوان کرد: آموزشگاه موسیقی کامکارها از ابتدای انقلاب تاسیس شده است و ما از بدو افتتاح معاف از مالیات و در ادامه نیز بنا به قانون مالیاتی بند ل ماده ۱۳۹ مشمول پرداخت مالیات نبودیم اما متأسفانه مدتی است که ماهیانه حدود ده تا دوازده میلیون تومان مالیات پرداخت می‌کنیم.

او در ادامه گفت: از زمانیکه در آموزشگاه به منظور دریافت شهریه هنرجویان از دستگاه کارتخوان استفاده می‌شود از سازمان امور مالیاتی به ما اعلام شده که براساس تراکنش انجام شده باید مالیات پرداخت کنیم. متأسفانه از آنجا که آگاهی و دانش لازم وجود ندارد، در جریان نیستند که ما از همین شهریه‌ها قبوض ماهیانه، اجاره‌بها، هزینه‌های جاری آموزشگاه و... را پرداخت می‌کنیم و شهریه دریافت شده تماماً سود آموزشگاه نیست.

کتاب «دین و موسیقی در ایران معاصر» رونمایی شد نهاد هنر تحت سیطره نهاد دین بوده است

گزارش تفصیلی مراسم

متضاد، کنار هم، مطرح و شنیده شوند. براساس این گزارش در بخش دوم مراسم رونمایی این کتاب که به برگزاری نشست تخصصی کارشناسان حوزه‌های مختلف فرهنگی و موسیقی اختصاص داشت، حمیدرضا نوربخش خواننده، مدرس و مدیرعامل خانه موسیقی، حسن محدثی گیلوایی مدرس دانشگاه و جامعه شناس، اکبر ایرانی پژوهشگر، مدرس دانشگاه و مدیرموسسه پژوهشی میراث مکتوب و عباس نعیمی جورشری مدرس دانشگاه، پژوهشگر و جامعه شناس با اجرای حسین سروی به ارائه نقطه‌نظرات خود پیرامون کتاب «دین و موسیقی در ایران معاصر» پرداختند.

**هنر می‌تواند
انسان‌ها را به یکدیگر پیوند بزند،
در حالیکه دین ایجاد مرز کرده است**

حسن محدثی جامعه‌شناس در حوزه دین و معرفت، طی سخنانی گفت: ایران معاصر درگیر تحولات بسیار جدی است که یکی از آن‌ها، تحولات نهادی است. نهادهای مهم و مسلط اجتماعی ما در حال گذران تحولات بزرگی از سر هستند. دین یکی از نهادهای بسیار مهم در تاریخ ایران است و جامعه ایران همواره جامعه دینی بوده است اما ما در ایران معاصر شاهد روندی هستیم که نهاد دین که همیشه برای دیگر نهادهای اجتماعی و همه ابعاد زندگی انسان تعیین کننده بوده است و در همه امور انسانی و اجتماعی دخالت داشته است، موقعیت و وضعیت آن در حال تغییر و در حال تبدیل شدن به نهادی در کنار نهادهای دیگر است و آن قدرت و سیطره فزاینده و همه جانبه را که در زندگی اجتماعی انسان‌ها داشته، رفته رفته رنگ می‌بازد و در واقع به تدریج خودش را از حوزه‌های مختلف و حیات اجتماعی جمع می‌کند و این یک فرصت کاملاً مهمی را برای دیگر نهادها فراهم می‌کند و در این میان نهاد هنر فرصت می‌یابد. زمانیکه تعاملات نهاد هنر را با نهاد دین در تاریخ جوامع، منجمله جوامع اسلامی بررسی می‌کنیم،

کتاب «دین و موسیقی در ایران معاصر» با پژوهش و نویسندگی حسین سروی روز نهم خرداد ماه با حضور، داریوش پیرنیاکان رئیس هیئت مدیره خانه موسیقی، حمیدرضا نوربخش مدیرعامل خانه موسیقی، بابک رضایی مدیرکل دفتر موسیقی وزارت فرهنگ، محمدحسین اسماعیلی مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و آموزش‌های هنری، حمیدرضا عاطفی پژوهشگر و دبیر هیئت مدیره خانه موسیقی و جمعی دیگر از هنرمندان و پژوهشگران صاحب‌نام عرصه موسیقی در تالار استاد جلیل شهنواز خانه هنرمندان ایران رونمایی شد.

حسین سروی مولف کتاب «دین و موسیقی در ایران معاصر» در ابتدای این مراسم ضمن قدردانی از ناشر و همه افرادی که در تالیف و انتشار این کتاب همکاری داشته‌اند، گفت: کتاب دین و موسیقی در ایران معاصر، حاصل بیش از سه سال تلاش پیوسته برای پرداختن به یکی از پیچیده‌ترین و در عین حال زنده‌ترین روابط فرهنگی در جامعه ما، یعنی نسبت میان دین و موسیقی است.

ما در جریان این پژوهش، از رویکردی چندجانبه بهره گرفته‌ایم که از آن جمله می‌توان به تحلیل فتاوا و متون فقهی، بررسی آرشیوهای مطبوعاتی، تحلیل آماری داده‌ها و گفت‌وگوهای میدانی با طیفی گسترده از افراد، از جمله مدیران ارشد حوزه موسیقی، فعالان نشر آثار موسیقایی، و موسیقیدانانی در نقش‌های گوناگون آهنگساز، نوازنده، خواننده و پژوهشگر اشاره کرد. شرایطی که تلاش شد تا تجربه‌های متنوع و گاه

جمع‌آوری آراء، نظرات، نوع نگاه‌ها و فتاوا با نوسانات از گذشته تا به امروز کار ارزشمندی است

حمیدرضا نوربخش خواننده و مدرس موسیقی و مدیرعامل خانه موسیقی ایران طی سخنانی عنوان کرد: دین و موسیقی حوزه‌ای بوده که اساساً چندان وارد آن نشدند. من از کسانی بودم که از دیرباز به دلیل نوع ارتباطاتی که داشتم به دنبال این مسئله بودم یعنی بیشتر دنبال آشتی میان این دو حوزه بودم. همه می‌دانیم که پس از انقلاب و استقرار نظام جمهوری اسلامی براساس آرای فقها و اختلاف آرا و بحث‌های جدی در این عرصه تا همین امروز محدودیت‌ها و ممنوعیت‌هایی داشتیم. فارغ از اینکه این مسئله و این نوع پژوهش‌ها سند آشتی خواهد شد یا خیر، باید به زمان محول کرد، اما ورود به این مسئله بسیار مهم است. امروز ما خوشبختانه یک موسیقی هم داریم که با تمام نواقص و اشکالات در عالی‌ترین نهاد تصمیم‌گیری فرهنگی کشور تصویب شده و اتفاقاً یک بخش پررنگ این سند و شورای ناظر بر این سند به نهاد دین داده شده است. طی جلساتی که تشکیل میشود اتفاقاً نماینده حوزه علمیه هم با علاقه در این جلسه شرکت می‌کند و امیدوارم ثمرات خوبی داشته باشد. بالاخره ورود به این مسئله کار بسیار خوب و ارزشمندی بود که آقای دکتر سروی با هدایت آقای دکتر محدثی انجام دادند که حتماً دوستان این کتاب را خواهند خواند و با محتوای این پژوهش ارزشمند آشنا خواهند شد. به نظرم این پژوهش کار جامعی بوده که آقای دکتر سروی انجام داده که برای خود من بسیار جالب و راهگشاست و فکر می‌کنم برای مجموعه‌های مدیریتی و صنفی موسیقی بسیار قابل استفاده خواهد بود.

متوجه می‌شویم که تماماً تحت سیطره نهاد دین بوده است. عموماً نهاد دین و سیاست برای نهاد هنر تعیین کننده بوده و کارگزار هنری در مقابل نیروهای نهاد دین و سیاست چندان قدرت اجتماعی و حرفی برای گفتن نداشته است. به عبارت دیگر کارگزاران هنری همواره تحت سلطه این دایره اجتماعی بوده‌اند.

اتفاقی که اکنون در ایران معاصر رخ می‌دهد این است که شاهد آن هستیم که کارگزاران هنری جایگاه اجتماعی بسیار پررنگی پیدا کرده‌اند. نهاد هنر به رقم تمام فشارهایی که بر آن وارد شده در حال پرتوان‌تر شدن است و تأثیر اجتماعی و انسانی آن پررنگ‌تر شده است و توانسته شکوفا شود و اکنون بسیاری از کارگزاران هنری به منزله نیروی اجتماعی در حال فعالیت هستند و حضور دارند و حتی شاهد آن هستیم برخی از سازمان‌ها و کارگزاران هنری وارد درگیری‌های سیاسی می‌شوند و نسبت به مسائل اجتماعی و سیاسی واکنش نشان می‌دهند و نقش سازنده‌ای در پیش گرفته‌اند. ما هنرمندانی را می‌بینیم که به عنوان مثال در حوزه زیست فعالیت می‌کنند و در برابر تخریب محیط زیست ایستادگی می‌کنند و این مجموعه فعالیت‌های نهادهای هنری بسیار خوشحال‌کننده و امیدوارکننده است. بر این اساس نهاد هنر به سمت استقلال بیشتر در حال حرکت است و نوید دهنده آینده‌ای بسیار بهتر است. در واقع هنرمندان می‌توانند الهام‌بخش جهان بهتری باشند. خوشبختانه ما شاهد تنوع، تکثر و عملکرد هنرمندان و روند رو به استقلال نهاد هنر هستیم. امیدوارم پژوهشی نیز درباره نهاد دین و سینما هم انجام شود.

در کتاب «دین و موسیقی در ایران معاصر» به چیزی که رسیدم آن است که بیشتر از پیش شاهد استقلال هنر و حوزه موسیقی در هنر هستیم با اینکه برخی خواهان حذف آن بودند. مردم ما به موسیقی توجه داشتند و آن را مهم تلقی کردند و انسانی ایرانی متوجه شده موسیقی عضو مهمی در حیات انسانی است و قابل حذف نیست. نگاه تنگ‌نظرانه که فکر می‌کند معنا تنها در دین جستجو می‌شود، مورد قبول جامعه نیست و هنر می‌تواند آفریننده معنا باشد و با نهادهای دینی رقابت کند و می‌تواند جهان دیگری برای آدمی خلق کند و الهام‌بخش جهانی انسانی‌تر باشد.

دکتر عباس نعیمی جامعه‌شناس، پژوهشگر، مدیر گروه جامعه‌شناسی حقوق انجمن جامعه‌شناسی ایران، نیز به عنوان آخرین سخنران این پنل عنوان کرد: علم جامعه‌شناسی علم انتقادی است و من بدون معذریات نکاتی را با شما در میان خواهم گذاشت.

من باید از دو ساحت با شما سخن بگویم؛ نخست اینکه اساساً هنگامیکه که این پرسش را مطرح می‌کنیم که جامعه‌شناسی در خصوص موسیقی ایرانی چه سخن و کلامی دارد پاسخ چه خواهد بود؟

حداقل از ۵ ساحت ما باید سخن بگویم در غیر اینصورت سخنمان تقلیلگرا یا غیرکامل خواهد بود. موسیقی به مثابه میدان گفتمانی مطرح است (ارجاع به مباحث بوردیو و فوکو). در ایران موسیقی نه صرفاً یک هنر بلکه یک میدان قدرت است که در آن یک نزاع دائمی میان گفتمان رسمی که در این زمان به آن گفتمان دینی و گاه ایدئولوژی (که من میان این دو گفتمان تفاوت قائل هستم) برقرار است و آن سمت هم گفتمان‌های بقیل قرار دارد. که در اینجا می‌توان آن را با صفت گفتمان مردمی گفتمان عرفی و اخیراً هم گفتمان نسل جدید به بحث نهاد. از این حیث موسیقی سنتی، مذهبی یک تعبیری است که در سال‌ها و دهه‌های اخیر جا افتاده و از سوی نهاد قدرت به شکل‌های مختلف تقویت می‌شود، بازتولید شده و بودجه به آن اختصاص داده می‌شود همچون سرودهای انقلابی و مداحی‌ها که اساساً از حیث جامعه‌شناسی دین، قشر مداحان فارغ از بحث موسیقی در قشربندی اجتماعی وارد جهان جدیدی هم شده‌اند که من آن را از ساحت دین جدا می‌کنم چراکه مداحان با روحانیان و فقها متفاوت هستند.

در ضلع دیگر موسیقی پاپ، راک و رپ به عنوان کلید واژه غرب‌زدگی و انحطاط اخلاقی و طرب‌انگیزی که این کلید واژه‌ها در سال‌های اخیر بازتولید شده.

بنابراین دولت تلاش دارد موسیقی را از امر اجتماعی خودانگیخته تبدیل به ابزار مشروعیت کند.

دکتر اکبر ایرانی موسس و مدیرعامل موسسه پژوهشی میراث مکتوب، پژوهشگر فرهنگ و تاریخ اجتماعی موسیقی و مولف چندین کتاب نیز در ادامه گفت: من قبلاً درباره فتاوا و منابع که در این کتاب آمده و حتی بیشتر از این مطالب را خوانده‌ام. اینگونه کتاب‌ها در آینده معمولاً برای نوشتن پایان‌نامه‌ها مورد استفاده قرار خواهد گرفت. من در گذشته فکر می‌کردم در چهار پنج جلد کتابی که کل مباحث تاریخ، فرهنگ، غنا و عرفان و فقه را مورد بررسی قرار دادم، خروجی خواهد داشت و روزی فردی یک سند موسیقی درست می‌کند و آن را به من نشان می‌دهد و من برای آن نقد می‌نویسم و اشکالات آن را برطرف می‌کنم. هیچ وقت قانع نشدم چرا ساز نشان داده نمی‌شود و دلیلی برای آن پیدا نکردم چراکه این ساز سیم، چوب و پوست و ... است. من در سال ۱۳۷۲ فکر کردم چرا در اسلام می‌گویند غنا حرام است بعد دیدم اسلام با غنا و اذان شروع شده است سپس تبلیغ اسلام و دین را با قاریان و موسیقی انجام دادند. نصر بن حارث که درباره او آیه نیز نازل شده است از مشرکین قریش بود که در دربار خسرو پرویز عود می‌نواخت و کنیز هم برای خوانندگی تربیت می‌کرد بعد داستان‌های اساطیری رستم و سهراب که در ایران باستان رایج و احتمالاً منظوم بوده است را یاد گرفته و حفظ کرده و برای مسلمانان می‌خواند. از آنجا که عرب‌ها متن و شعر حماسی نداشتند تحت تاثیر قرار می‌گرفتند و زیبایی خواندن او باعث میشده تازه مسلمانان برگردند. احتمالاً اولین نقالی‌ها را او شروع کرده است و با تاثیر موسیقی که داشته اولین تقابل بین هنر و موسیقی را یک مشرک ایجاد کرد یعنی تصویر نادرستی از هنر و موسیقی نشان داد که با آن مقابله شد و اولین شکل تقابل سیاسی بود و روایت‌ها که آمد به نوعی دال بر این مسائل بود.

درآمد

در بخش دوم این مقاله که در شماره‌ی قبلی فصلنامه به چاپ رسید، درباره‌ی حافظ و موسیقی، شعر و موسیقی، وزن در اشعار حافظ و القای مفهوم از راه آهنگ کلمات قافیه پرداخته شد؛ در این شماره ادامه‌ی مطلب را می‌خوانیم:

القای مفهوم از راه آهنگ کلمات قافیه

اما هر جا که موسیقی شعر به سمت وزن‌هایی رو می‌کند که تکرار در ساختمان عروضی آن‌ها وجود دارد، مثل اوزان و خیزابی که از رکن‌های سالم یا سالم و مزاحف تشکیل شده و حالت ترجیع و دور در آن‌ها محسوس است این نوع قافیه‌ها را می‌توان مشاهده کرد. (طالبیان یحیی، و اسلامیت مهدیه ۲۰۰۹). بدین ترتیب هر چند به‌ظاهر، امکان وجود قافیه‌های داخلی را در وزن‌های دوری بیشتر می‌دانند در اوزان سالم که از تکرار سه‌باره یا چهار باره یک رکن در هر مصراع به‌وجود می‌آید نیز امکان واقع شدن قافیه‌های داخلی وجود دارد؛ مثل غزل دیوان حافظ که در بحر رجز مثنی‌س سالم (مستفعلن مستفعلن مستفعلن) سروده شده و همه ابیات آن (جز مطلع غزل) از قافیه درونی برخوردار است:

آن کیست کز روی کرم با وفا داری کند
بر جای بدکاری چون من یکدم نکوکاری کند
اول بیا بک نای و نی آرد بدل پیام وی
و آنکه بیک پیازی می‌باشم وفا داری کند
دلبر که جان فرمود از و کامم دلم نکشود از و
نومید نتوان بود از و باشد که دل‌داری کند
گفتم کره نکشود ام زان طره تا من بوده ام
گفتاش فرموده ام تا با تو طراری کند
پشیم پوش تندخو از عشق نشسته است بو
از متیش رمزی بگو تا ترک بوشیاری کند
چون من کدای بی‌شان مشک بودیاری چنان
سلطان کجا عیش نهان بازند با داری کند

(دیوان، ص ۱۲۹)

از قرن پنجم، مسمط تعریفی متفاوت پیدا کرد و یکی از قالب‌های شعری به این نام خوانده شد. شمس قیس رازی در وجه نامگذاری این نوع شعر می‌گوید: «و این شعر را از بهر آن مسمط خوانند که چندین بیت را در سلک یکی قافیت کشیده‌اند» (المعجم، ص ۳۹۰).

اهمیت اشعار مسجع در غنی کردن موسیقی شعر است. سعدی، سنایی و بیش از همه مولانا در استفاده از این نوع قافیه‌ها موفق بوده‌اند.

در شعر مولانا علاوه بر قافیه‌های میانی و ردیف‌های میانی، قافیه‌های مضاعف نیز وجود دارد و از این نظر در ادب فارسی بی‌نظیر است. علت این گرایش عجیب مولوی به قافیه‌های میانی این است که شعرش را با ضرب می‌نواخته‌اند. در این حالت شعر تقسیم می‌شود و قافیه درونی می‌گیرد.

در واقع مقطع‌هایی که در شعر مولانا وجود دارد از مشارکت حاضران و جمع حکایت می‌کند و در هر پاره آن جایی برای دم گرفتن و تکرار و ترجیع وجود دارد (موسیقی شعر، ص ۶۷).

در شعر حافظ با قافیه‌های داخلی - آن چنانکه در شعر مولانا وجود دارد - رو به‌رو نمی‌شویم یکی از علل این موضوع اوزان جویباری حافظ است که کمتر بها و اجازه استفاده از این قافیه‌ها را می‌دهد. درواقع اوزان جویباری از ترکیب نظام ایقاعی خاصی حاصل می‌شود که با همه زلالی و زیبایی و مطبوع بودن، شوق به تکرار در ساختمان آن‌ها احساس نمی‌شود و ساختار عروضی افاعیل نیز در آن‌ها به گونه‌ای است که رکن‌های عروضی در آن عیناً تکرار نمی‌شود؛ مانند وزن مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات یا فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن (همان، ص ۳۹۵).

دلم از پرده بشد حافظ خوش کوی بکاست
تا بر قول و غزلش ساز و نوایی کنیم

حافظ شیرازی (۱۳۹۴: ۳۷۷)

در شعر زیر نیز دیوانه‌وار از رهگذر و زائر می‌خواهد که لحظه‌ای با باده و رامشگر بر سر خاک آرامگاه وی درنگ کند تا با استشمام بو و در اشتیاق گرویدن به او، رقص کنان از درون تربت و خاک برخیزد

بر سر تربت من بامی و مطرب بشین
تا بر بیت از حد رقص کنان برنیزیم

حافظ شیرازی ۱۳۹۴ (۳۳۶).

در این شعر نیز از نشانی مطرب و نوازنده می‌پرسد تا ما حاصل و تمامی زهد و علم خود را صرف نوای آواز و بربط او کند.

مطرب بکاست تا بهر محصول زهد و علم
در کار چنگ و بربط و آوازی کنیم

حافظ شیرازی ۱۳۹۴ (۳۵۱)

همچنین در ادبیات عرفانی ما صوفیان از دو طریق یکی سنت سماع صوفیه و دیگری تأثیر فرقه ملامتیه در نگاهداشت سنت موسیقی ایرانی تأثیر بسزایی گذاشتند. (منصوری هرسینی و مهدی محمدی ۱۳۹۶: ۱۴۴) سماع در اصطلاح صوفیه عبارت است از آواز خوش و آهنگ دل انگیز و به طور مطلق قول و غزل و آنچه ما امروزه از آن به موسیقی تعبیر می‌کنیم. (رجایی ۱۳۴۰: ۱۷۹) عزالدین کاشانی نیز با اشاره به سنت سماع متصوفه می‌آورد از جمله مستحسانات متصوفه که محل انکار برخی از علمای ظاهر است یکی اجتماع ایشان است از برای «سماع غنا و الحان و استحضار قوال از بهر آن» (عزالدین کاشانی ۱۳۹۰: ۱۸۰) بنابراین سماع صوفیان توجه آنان را به موسیقی و خوش دلی و آهنگ دل انگیز بیان می‌کند حافظ از زمره شاعرانی است که بنا به علاقه‌اش در اشعار خود از سماع و رقص یاد کرده است:

چنگ بنواز و بواز از بود عود و چمر پاک
آتش عشق و دلم عود و تم بجزر گیر
در سماع آی و ز سر خرقة برانداز و برقص
وز بکوشه روو خرقة مادر سر گیر

حافظ شیرازی ۱۳۹۴ (۴۷۳)

در این غزل شورانگیز در بعضی ابیات بیت سوم و بیت نهم علاوه بر قافیه‌مییانی، ردیف‌مییانی هم وجود دارد. رقص اصوات مکرر قافیه و ردیف‌های میانی و پایانی در این غزل، حرکت و پویایی را گسترش می‌دهد و به کلام وی روح می‌بخشد.

طالبیان یحیی، و اسلامیت مهدیه. (۲۰۰۹).

غزل پنجم دیوان در وزن دوری مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (مضارع مثنی‌اخر) سروده شده است و در هر نیم مصراع آن میتوان مکث کرد تنها در یک بیت این غزل، قافیه‌مییانی به معنای متعارف در سه پاره اول بیت وجود دارد و آن هم بیت نهم غزل است:

مخام تکلمتی در عیش کوش وستی
کاین کیسای حقی قارون کند کدرا

علاقه حافظ به آواز و صنف مطربان

حافظ موسیقیدان حرفه‌ای نبوده است اما این دلیل بر آن نیست که ما وی را موسیقی‌شناس، دوستدار موسیقی و یا احتمالاً موسیقیدان ندانیم احساس و علاقه حافظ به موسیقی آن اندازه بوده که محدودیت‌ها و وضعیت محیط مانع ظهور و بروز این علاقه در اشعارش نشود (ملاح ۱۳۵۱: ۷) باستانی پاریزی نیز عنوان حافظ را برای این رند شیرازی در ارتباط نزدیک با تسلط وی بر موسیقی دانسته است.

(باستانی پاریزی ۱۳۴۵: ۳۲)

بنابراین یکی دیگر از عوامل توجه حافظ به صنف مطربان و استعانت از عناصر مربوط به آن در اشعارش در علاقه و توجه حافظ به آواز و یا تبحر وی در این رشته قابل جستجو است. چنان که در خلال برخی از اشعارش از این موضوع سخن به میان می‌آورد. در شعر ذیل نیز این باور به ذهن مخاطب متبادر می‌شود که حافظ افزون بر آشنایی با حوزه موسیقی آواز و صوتی خوش نیز داشته است:

ز چنگ زهره شنیدم که مچدم می‌کشت
غلام حافظ خوش لجه خوش آوازم

حافظ شیرازی (۱۳۹۴: ۳۳۳/ ۲۶۸)

و یا در اشعار ذیل

غزل سرایی ناهید صرفای نبرد
در آن مقام که حافظ برآورد آواز

حافظ شیرازی (۱۳۹۴: ۲۵۸/ ۲۲۵).

هدف از سماع صوفیانه را ترک رخوت اثرگذاری بر شنونده و نزدیک کردن وی به عالم دیگر باید دانست. در هر حال سماع صوفیانه، اندیشه لذت‌جویی را ترویج نمی‌کند، بلکه جسم را تلطیف و به روح تبدیل می‌کند و راه ناشناخته‌ای به سوی تزکیه باطنی و شناخت خداوند می‌گشاید زرین کوب، ۱۳۸۸: ۳۴؛ جعفری لنگرودی ۱۳۹۵ (۱۷۳)

به عبارت دیگر در این حالت سماع، عارف استعداد خاصی برای غور و نفوذ در اشیا پیدا می‌کند. آنچه در آن حال در درونش می‌گذرد برای او معرفت و ادراک جلوه می‌کند، (زرین کوب ۱: ۱۳۴۴)

شناخت بالای حافظ از صنف مطربان و ادوات موسیقی

از دیگر عوامل توجه حافظ به صنف مطربان و ورود و رسوخ عناصر و آلات طرب به اشعارش به علاقه او به آواز و آگاهی و شناخت وی از حوزه موسیقی و ادوات آن باید اشاره کرد. حافظ از پرده عراق پرده حجاز و راه مستان به عنوان پرده‌های موسیقی در کاربرد ادبی آن استفاده می‌کند. (منصوری هرسینی و مهدی محمدی ۱۳۹۶: ۱۴۵)

حافظ گذشته از تنوع و جنبه کمی اصطلاحات موسیقی در شعرش از منظری نو که از تفکر و حس ژرف و عمیق وی سرچشمه می‌گیرد و با پیوندی نزدیک و چند لایه واژگان موسیقی را در خدمت خلق فضای مغناطیسی و پرکشش اشعارش به کار می‌گیرد و تصاویر و مضامین درخشان و خیره‌کننده‌ای از آن خلق می‌کند این مسئله از آشنایی حافظ با حوزه موسیقی و احاطه بالای وی در درونی کردن عناصر و اجزای آن در برخی از اشعارش حاکی است برای نمونه در شعر زیر به عناصر و موارد مربوط به مغنیان و ابزار کاری آنان اشاره و پیوند حسی و ذهنی سحرانگیز و بدیعی بین این عناصر ایجاد کرده است.

فکند زمره عشق در حجاز و عراق نوا
و بکبک غزل می‌حافظ از شیراز

(حافظ، ۱۳۹۴: ۲۵۹/۲۲۶)

ترجمه‌های موزون غزلیات حافظ

شعر در گذشته به سبب هم‌جواری و مناسبات گوناگون دینی و سیاسی از عربی به فارسی و برعکس

تجربه شده است اما در دوره معاصر است که عرب‌ها در اثر شهرت جهانی شاعران ایرانی و عوامل دیگر به صرافت ترجمه سروده‌های خیام مولوی، سعدی و... افتادند. شعر حافظ شیرازی در ادبیات کلاسیک عرب ناشناخته ماند و در روزگار معاصر بود که با رویکردهای گوناگون به شعر و نثر عربی ترجمه شد. همه این ترجمه‌ها در قالب سنتی و در محور عروضی سروده شده‌اند تنها برگردان منثور غزلیات حافظ به زبان عربی ترجمه ابراهیم امین الشواری است. این ترجمه منشور که به ترجمه مادر معروف است شامل ترجمه همه غزلیات حافظ است. طبق تصریح الشواری در مقدمه کتاب او از آن رو که ترجمه شعر از زبان مبدأ به شعر در زبان مقصد را دشوار می‌داند از ترجمه شعری غزلیات حافظ صرف نظر کرده است: «از آغاز فهمیدم که برگردان شعر به شعر امری به غایت دشوار است و نیازمند شاعری خوش قریحه است که دست کم به راحتی شعر بسراید و درحد و اندازه‌های شاعر ما یا فراتر از او بر اسلوب‌های فنی و اوزان تسلط داشته باشد.» (الشواری ۱۳۷۷).

با وجود این دشواری الشواری ۲۱ غزل را به شعر ترجمه کرده و حتی برخی از این ترجمه‌ها را در همان وزن و قافیه غزل حافظ مثل غزل اول دیوان حافظ سروده است. صلاح الصاوی بعدها ۳۰ غزل از شعر حافظ را به شعر ترجمه می‌کند و در انگیزه و دلیل آن می‌نویسد: در ترجمه ابراهیم الشواری نه نظم به طور کامل صورت گرفته و نه نثر طرب انگیز است؛ از این رو در محافل دانشگاهی مربوط به زبان‌ها و ادبیات شرقی منحصر شد... خواهیم کوشید شعر حافظ را به شعر ترجمه کنیم امیدوارم در صیانت از روح شاعری او موفق شوم تا غربت میان او و خواننده عرب از میان بروده الصاوی (۱۳۶۷)

عمر شبلی الصویری که ترجمه‌اش عنوانی مشابه با ترجمه نادر نظام طهرانی دارد (حافظ) الشیرازی بالعربیة شعراً بر این باور است که ترجمه شعر باید به شعر باشد؛ به این دلیل که موسیقی در شعر و میراث ادبی ما یک اصل است (الصویری ۲۰۰۶) او درباره ترجمه منظوم و علت انتخاب عروض سنتی می‌نویسد: ترجیح دادم حافظ را بر پایه همان اوزان سنتی ترجمه کنم تا برای خوانندگان قرن ۲۱ حافظی را نیافریده باشم که لباسی غیر از لباس روزگار خود به تن کرده است. دوست دارم مردم او را با همان جامه شیرازی خویش ببینند.

کتاب مورد بحث یعنی دیوان حافظ بالعربیة شعراء آخرین ترجمه از ترجمه‌های غزلیات حافظ به زبان عربی است که در آن بیشترین تعداد از غزلیات حافظ به زبان عربی ترجمه شده است.

نادر نظام طهرانی این کتاب را از متن فارسی به عربی ترجمه کرده و سعید واعظ بازننگری و نظارت بر چاپ آن را برعهده داشته است. انتشارات آوای خاور این مجموعه را در ۱۰۳۳ صفحه در سال ۱۳۹۹ به چاپ رسانده است. این ترجمه را باتوجه به جنبه‌های مشابه لغوی، نحوی، عروضی و... میتوان در شمار ترجمه‌های لفظ‌گرا دسته‌بندی کرد. این طیف ترجمه‌ها با وجود نقدهای تند هنوز طرفداری و کاربردهای متداول خود را دارد. (عزیزی، واعظ زاده، و عباس. (۲۰۲۱)).

اوزان غزلیات حافظ در اصل و ترجمه

ترجمه‌های نظام طهرانی از غزلیات حافظ، فارغ از اینکه بحر خود غزل در فارسی چیست در بحر کامل که یکی از بحور پرکاربرد شعر عربی است و آن را از غنی‌ترین و نرم‌ترین و آهنگین‌ترین بحور شعر عربی دانسته‌اند (علی (۱۳۸۳)). سروده شده‌اند.

طبق احصای ما از ۲۰ غزل اول، (ترجمه ۱۴) غزل (۲، ۳، ۴، ۶، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۶، ۱۷، ۱۸ و ۲۰)، یعنی ۷۰ درصد ترجمه‌ها در این بحر سروده شده است. از آنجا که اوزان شعر فارسی با عربی متفاوت است ترجمه‌هایی که در بحر خود غزل سروده شده باشند به نسبت خیلی کم‌اند. از میان ۲۰ غزل اول چهار غزل ۱، ۱۳، ۱۵ و ۱۹ در بحر خود غزل ترجمه شده‌اند. به عنوان مثال غزل ۱۵ و ترجمه آن در بحر رمل مثنی سروده شده است.

کَنتُم ای سلطانِ نوبانِ رَحِمِ کُن بر این غریب
گفت «دنبالِ دلِ رَحِمِ کُنِ مَسکینِ غریب
قلت یا سلطانِ خیرِ اَخلاقِ اِرحَمِ ذَا الغریب
قال فی دِربِ الهوی نِیْةُ مَسکینِ غریب

(حافظ (۱۳۹۹))

یا غزل ۲۹۹ که هم غزل هم ترجمه آن در بحر خفیف سروده شده‌اند:

خوش خبر باشی ای نیمِ شمال
که رسانی به پایم وصال
رفتی بشری یا نیمِ اِشمال
و قُلْ اَللّٰهُمَّ عَمْدُ الْوَسَالِ

(همان: ۶۴۳)

ارکان/تفعیله‌های عروضی ترجمه کمتر از تفعیله‌های خود غزل است. مثلاً غزل ۱۹ در بحر بعضی از ترجمه‌ها نیز هستند که در همان بحر سروده شده‌اند با این تفاوت که تعداد رمل مثنی مخبون و ترجمه آن در بحر رمل مسدس مخبون سروده شده است:

ساقیا آردم عید مبارک باد
وان موعید که کردی مرواد از یاد
آقبل الید خینا کَلک ساقی
لا تغیب عنک موعید التلاقی

(همان: ۸۳)

باید توجه داشت که در زبان فارسی بیشتر اوزان شعری مثنی هشت رکنی و در زبان عربی، مسدس شش رکنی هستند. به عنوان مثال بحر رمل در زبان فارسی بیشتر به صورت مثنی و در بعضی مواقع بیشتر در قالب مثنوی به صورت مسدس کاربرد دارد، اما در زبان عربی به طور معمول مسدس است.

عدم هماهنگی شمار ارکان عروضی گوش ایرانی در شعر به ارکان بیشتری در قیاس با شعر عربی عادت دارد؛ اساس عروض در شعر فارسی بر هشت تفعیله است در حالی که عروض شعر عربی بر شش تفعیله استوار است؛ از این رو یک بیت فارسی معادل یک بیت و نیم عربی است (الصاوی، ۱۳۶۷)

به عبارت دیگر به طور معمول بحور شعر عربی مسدس شش رکنی و بحور فارسی مثنی هشت رکنی هستند. ترجمه‌های غزلیات حافظ نیز بیشتر در بحور مسدس و مثنی سروده شده‌اند، اما گاهی دیده می‌شود که برگردان بعضی غزلیات در بحور ۱۰ و حتی ۱۲ رکنی سروده شده‌اند. این بحرهای طولانی برای مخاطب فارسی و به‌ویژه عربی زبان که به اوزان ۶ و ۸ رکنی خو گرفته نامأنوس و خسته‌کننده به نظر می‌رسد.

نتیجه‌گیری

اشعارش انجامیده است. توجه به موسیقی کل غزل: فراتر از موسیقی درونی ابیات، حافظ به موسیقی کل غزل نیز توجه داشته و با ایجاد انسجام و هماهنگی میان ابیات، موسیقی یکپارچه‌ای را در غزلیات خود پدید آورده است. ارتباط موسیقی با معنا: حافظ موسیقی را نه صرفاً عنصری تزئینی، بلکه عنصری ارگانیک در ساختار معنایی اشعارش به کار برده است. او با پیوند موسیقی با معنا، به غنای هرچه بیشتر آفرینش ادبی خود انجامیده است. تأثیر موسیقی بر حال و هوای شعر: موسیقی در اشعار حافظ، علاوه بر زیبایی ظاهری، در القای حال و هوای خاص هر غزل نقش مؤثری ایفا کرده است. او با هوشمندی از ترکیب موسیقی و معنا، فضای عاطفی و روحی متناسب با موضوع هر غزل را خلق کرده است. در مجموع، موسیقی در اشعار حافظ به عنوان یکی از مهمترین عناصر سبکی و محتوایی این شاعر بزرگ عمل کرده و نقش انکارناپذیری در شکل‌گیری هویت منحصر به فرد غزلیات او داشته است و موسیقی در اشعار حافظ نقش بسیار مهمی ایفا می‌کند و او با استفاده از انواع ابزارهای موسیقایی، شعر خود را به اوج زیبایی رسانده است.

غزلیات حافظ از لحاظ موسیقایی بسیار غنی و متنوع هستند. حافظ در کنار استفاده از انواع اوزان شعری، از ترفندهای خاصی برای ایجاد موسیقی در اشعار خود بهره برده است. این ترفندها شامل موارد زیر است: استفاده از قافیه و ردیف‌های بسیار متنوع و غنی: حافظ در غزلیات خود از طیف وسیعی از قافیه‌ها و ردیف‌ها استفاده کرده است که به موسیقی شعر او غنای خاصی بخشیده است. بهره‌گیری از انواع آرایه‌های ادبی: حافظ با استفاده از آرایه‌هایی مانند تکرار، جناس، سجع و... توانسته است موسیقی بسیار زیبایی در اشعار خود ایجاد کند. توجه به موسیقی درونی کلمات: حافظ با انتخاب دقیق کلمات و چینش آن‌ها در بیت‌های شعری، بر موسیقی درونی ابیات خود تأکید کرده است. توجه به موسیقی بیرونی: حافظ همچنین با انتخاب اوزان شعری متنوع و ایجاد تناسب میان وزن و محتوا، به موسیقی بیرونی شعر خود نیز توجه داشته است. استفاده از الفاظ موسیقایی: حافظ با انتخاب کلمات موزون و آهنگین، به خلق موسیقی در شعر خود کمک کرده است. او از واژگان لطیف و دلنشین بهره برده که در کنار وزن و قافیه، به غنای موسیقایی

منابع

۱. حافظ و موسیقی، حسینعلی ملاح، مکان چاپ: تهران، انتشارات اداره کل نگارش وزارت فرهنگ و هنر ۱۳۵۱ هجری شمسی، چاپ: اول
۲. طالبیان یحیی، و اسلامی ت مهدیه. بررسی نقش موسیقایی قافیه در شعر حافظ، ۲۰۰۹.
۳. مختاری، حسین. نقش و کارکرد موسیقی در غزلیات حافظ. مجله ادبیات عرفانی و اسطوره شناختی، ۶(۲۱)، ۷۷-۹۶، ۱۳۹۰
۴. خرمشاهی، بهاءالدین. حافظ نامه. تهران: طهوری، ۱۳۷۵
۵. کشاورز بیضایی، و محمد. نمود مطربان، آلات و عناصر طرب در شعر حافظ شیرازی. (فصلنامه مطالعات تاریخ فرهنگی) پژوهشنامه انجمن ایرانی تاریخ، ۱۳(۵۱)، ۱۱۹-۱۴۲، ۱۴۰۱
۶. عزیزی، واعظزاده، و عباس. بررسی موسیقی بیرونی در کتاب دیوان حافظ بالعربیة شعراً، ترجمه نادر نظام طهرانی (با تکیه بر ۲۰ غزل نخست). پژوهش‌های ترجمه در زبان و ادبیات عربی، ۱۱(۲۵)، ۳۱-۹، ۱۴۰۰
۷. زرین کوب، عبدالحسین، از کوچه رندان تهران سخن سعدی، مصلح بن عبدالله، کلیات سعدی تصحیح محمد علی فروغی تهران لید، ۱۳۷۴.
۸. سمرقندی، کمال الدین عبد الرزاق، مطلع سعدین و مجمع بحرین جلد اول به اهتمام عبدالحسین نوایی تهران پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی عبید زاکانی ۱۳۸۷.
۹. کلیات عبید زاکانی تصحیح عباس اقبال تهران کتابفروشی زوار عزالدین کاشانی، محمود بن علی، مصباح، ۱۳۹۰
۱۰. عنصر المعالی، کیکاووس بن اسکندر بن قابوس بن وشمگیر، قابوس نامه تصحیح غلامحسین یوسفی تهران سخن، ۱۳۷۴.
۱۱. ابن المعتز، عبدالله. البديع. تحقیق شوقی ضیف. قاهره: دارالمعارف، ۱۹۵۶.
۱۲. ابن رشيق. العمده فی محاسن الشعر و آدابه و نقده. بیروت: دارالجيل، ۱۹۸۱.
۱۳. ارسطو. شعر. ترجمه عبدالرحمان بدوی. بیروت: دارالقلم، ۱۹۷۳.
۱۴. افشار، ایرج. «امی رخسرو دهلوی». دانشنامه جهان اسلام. تهران: بنیاد دائرة المعارف اسلامی، ۱۳۷۵.
۱۵. افشار، ایرج. «حافظ». دانشنامه جهان اسلام. تهران: بنیاد دائرة المعارف اسلامی، ۱۳۷۵.
۱۶. امامی، نصرالله. تاریخ سبک شناسی نظم و نثر فارسی. تهران: سخن، ۱۳۸۶.
۱۷. سجادی، ضیاءالدین. حافظ شناسی. تهران: آگاه، ۱۳۶۸.
۱۸. شمی‌سا، سیروس. سبک شناسی شعر. تهران: می‌ترا، ۱۳۸۰.
۱۹. شمی‌سا، سیروس. کلیات سبک شناسی. تهران: می‌ترا، ۱۳۸۴.
۲۰. غنی، قاسم. دیوان خسرو دهلوی. تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۳۶.

جرم برخی مسئولان کمتر از تتلو نیست

خانه موسیقی ایران خطاب به مسئولان دستگاه قضا متنی منتشر کرد که به شرح زیر است:

اجتماعی نبوده و قابل نقد و انتقاد است شکی نیست اما چه علل یا عواملی این فرد را به چنین وضعیتی کشانده است؟ آیا تتلو از بدو فعالیت رفتارهای ناهنجار و ساختار شکنانه داشته است؟ آیا این فعال هنری از سوی هیچ مسئول فرهنگی و غیرفرهنگی مورد ظلم و ستم قرار نگرفته است؟ آیا حقوق شهروندی ایشان بارها از سوی مدیران و مسئولان ارگان‌های مختلف تضییع نشده است؟ مگر این فرد مستحق اعدام همان هنرمندی نیست که بر روی ناو نیروی دریایی به اجرای موسیقی پرداخت و در حقانیت انرژی هسته‌ای و... از تمامی ظرفیت‌ها و سرمایه‌های هنری و اجتماعی خویش برای رضایت همان مسئولانی که بر شریان‌های حیاتی‌اش فشار می‌آورند

«در خبرها آمده بود که امیرحسین مقصودلو معروف به تتلو به اعدام محکوم شده و شایعاتی مبنی بر تایید این حکم نیز بر سر زبان‌هاست. فارغ از میزان احتمال اجرای این حکم پرسش‌هایی در افکار عمومی وجود دارد که باید مسئولان بویژه دستگاه قضا برای تنویر و اقناع افکار عمومی پاسخ دهند. نخست آنکه مبنا و اساس قضاوت حضرات برای صدور حکم اعدام برای یک فعال و هنرمند موسیقی (با توجه به پرونده پزشکی) چه بوده و این حکم مشخصاً به کدام یک از جرم‌های ایشان دلالت دارد؟ دوم در اینکه برخی سخنان، افعال و مواضع هنری و اجتماعی آقای مقصودلو به هیچ‌وجه منطبق بر هنجارهای

استفاده نکرد؟ مگر این تتلوی به زعم شما مجرم و مفسد همان نبود که با فالورهای میلیونی‌اش برای پیروزی رئیس‌جمهور موردنظر تان پا به میدان گذاشت؟ خب این شهروند سر به راه و مطیع فرمان را چه کسانی به چنین مخمصه‌ای انداختند که مستحق اعدام شد؟ افکار عمومی و وجدان بیدار جامعه از اجرای عدالت در هر شرایطی استقبال می‌کنند و در این مورد نیز قطعاً نه ما (خانه موسیقی به عنوان نماینده صنف) بلکه قاطبه‌ی اقشار مختلف نیز طالب اجرای حکم عادلانه هستند اما بیایید صدور احکام خودتان را تکمیل فرمایید و فقط به صدور حکم برای آقای مقصودلو اکتفا نفرمایید. ما انتظار داریم که در کنار حکم اعدام برای تتلو (هرچند خانه موسیقی با اعدام شدیداً مخالف است) احکامی به تناسب این حکم برای مسئولان و تاثیرگذاران مهم شرایط امروز جامعه که افراد و فعالان حوزه‌ی فرهنگ و هنر را با سیاستگذاری‌های غیرکارشناسانه و با مدیریت یا به تعبیر درست‌تر با سوء مدیریت مدیران نالایق، تمام مسیرهای درست و معقول فعالیت را مسدود می‌کنند و هنرمندان را به انحای مختلف به قعر سیاه چاه می‌اندازند و یا ناگزیر به مهاجرت و نابودی زندگی هنری و اجتماعی می‌کنند، احکام جداگانه‌ای صادر نمایند. برای برهم زندگان کنسرت‌هایی که مجوز رسمی از وزارت ارشاد گرفتند.

برای مسئول آن ارگان یا دیگری که به بهانه‌های واهی و رفتار غیرمسئولانه جلوی فعالیت هنرمندان را گرفته‌اند.

برای فلان مدیر کل اداره‌ی غیرفرهنگی یا فرهنگی و دیگر همکارانشان که همین چندی پیش جلوی فستیوال کوچه را گرفتند.

برای فلان روحانی یا غیرروحانی که پیشیزی برای مجوزهای رسمی و هیچ ارزشی برای حقوق شهروندی قائل نیستند.

برای آن دسته از نمایندگان مجلس و کمیسیون‌های فرهنگی و غیرفرهنگی که هیچ دغدغه‌ای نسبت به ممانعت‌های بیجا و تنگناهای کشنده حوزه‌ی فرهنگ و هنر ندارند.

برای مسئولان وزارت کشور که کوچکترین واکنشی به قانون‌شکنان و چماق به دستان کنسرت برهم‌زن نشان نمی‌دهند و برای سند موسیقی کشور هم تره خرد نمی‌کنند.

این‌ها همان مجرمان حکم نگرفته‌ای هستند که هر یک به نحوی سرنوشت هنرمندان مختلف را با بی‌مسئولیتی، رفتارهای غیرقانونی و اقدامات ضد فرهنگی خود به بازی گرفته‌اند و لذا نتیجه‌اش تاثیرات مخرب و سقوط فرهنگی و نیز مسخ برخی هنرمندانی است که در تغییرات عجیب غریب خود کمترین گناهی ندارند.

بله مطالبه‌ی بحق این است که عدالت را به عدالت و برای همه اجرا کنید و اگر چنین کنید قطعاً حکم بعضی از مسئولان کمتر از حکم آقای مقصودلو نخواهد بود!»

بیانیه خانه موسیقی ایران در محکومیت حمله رژیم صهیونیستی به خاک ایران

در پی حمله تجاوزکارانه رژیم صهیونیستی به خاک ایران، خانه موسیقی، بیانیه‌ای منتشر کرد که متن آن به شرح زیر است:

همچنین از نهادهای بین‌المللی انتظار داریم در برابر چنین تجاوزهای وحشیانه‌ای که علیه حقوق مسلم ملت‌ها صورت می‌گیرد، واکنشی مسئولانه و مؤثر نشان دهند. باامید به صلح، عدالت و آرامش برای ایران و ایرانیان»

«خانه موسیقی ایران، حمله تجاوزکارانه رژیم صهیونیستی به خاک ایران را شدیداً محکوم می‌کند. ما به عنوان یک نهاد فرهنگی و هنری، در کنار مردم مظلوم ایران می‌ایستیم و بر لزوم حفظ آرامش، هوشیاری و دفاع مشروع از این بوم و بر تأکید داریم.

سخنگوی «ستاد اجرایی سند ملی موسیقی کشور» معرفی شد

نوربخش مدیرعامل خانه موسیقی با اکثریت آرای اعضای شرکت کننده در جلسه به عنوان سخنگوی ستاد اجرایی موسیقی کشور معرفی شد.

لازم به توضیح است سند ملی موسیقی کشور که طی ماه‌های گذشته پس از تصویب و ابلاغ آن، با مباحث و نقطه‌نظرهای کارشناسی متعددی از سوی هنرمندان و کارشناسان مواجه شده، بنا به تصمیم ستاد اجرایی در مسیر بازنگری و اصلاح قرار گرفته است.

مسئولیت اجرایی‌سازی سند ملی موسیقی، بر عهده کمیته تخصصی این سند است که بر اساس آنچه در متن مصوب سند منتشر شده «ستاد اجرایی موسیقی کشور» نامیده می‌شود. ضمن اینکه ریاست این کمیته که ذیل شورای هنر شورای عالی انقلاب فرهنگی فعالیت می‌کند، بر عهده معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی است.

مدیرکل دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مدیر دفتر موسیقی سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، مدیر مرکز موسیقی حوزه هنری انقلاب اسلامی، نماینده دفتر تبلیغات اسلامی، نماینده حوزه علمیه قم و مدیرعامل خانه موسیقی اعضای این ستاد را تشکیل می‌دهند.

پنجمین جلسه اعضای ستاد اجرایی سند ملی موسیقی کشور ۲۱ اردیبهشت ماه با حضور نادره رضایی معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و دیگر اعضای این ستاد در دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد.

در تازه‌ترین جلسه که با حضور بابک رضایی مدیرکل دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حجت‌الاسلام محمدعلی قربانی، مدیر هنر و تبلیغ نوین معاونت تبلیغ و امور فرهنگی حوزه علمیه قم، احمد رمضی سرپرست مرکز موسیقی حوزه هنری انقلاب اسلامی، حمیدرضا نوربخش مدیرعامل خانه موسیقی، وحید آگاه دبیر کارگروه حقوقی معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از مدیران دفتر موسیقی وزارت فرهنگ برگزار شد، اعضای شرکت کننده‌ی بخش‌های دیگر از سند ملی موسیقی و دیگر موارد و مسائل موسیقی کشور طی ماه‌های گذشته را مورد بررسی قرار دادند.

براساس این گزارش در پایان جلسه به پیشنهاد معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای انتخاب یک سخنگو جهت انعکاس مصوبات و تصمیمات اتخاذ شده «ستاد اجرایی موسیقی کشور» در حوزه‌های رسانه‌ای و افکار عمومی، حمیدرضا

بابک رضایی مدیر کل دفتر موسیقی شد

بابک رضایی ۳۱ فروردین ماه با حکم سید عباس صالحی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان مدیر کل دفتر موسیقی منصوب شد.

فرهنگی و هنری جمهوری اسلامی ایران؛
۵- تقویت شوراهاى شعر و موسيقى و توجه ویژه به محتواهاى ارائه شده توسط هنرمندان و فعالان عرصه موسيقى؛

۶- صیانت از مجوزهاى صادر شده؛

۷- برنامه‌ریزی برای تقویت مصرف فرهنگى موسيقى اصیل ایرانى به‌ویژه در کودکان و نوجوانان.

بر اساس این خبر، بابک رضایی دارای کارشناسی ارشد مدیریت فرهنگى است و از جمله سوابق مدیریتی و اجرایی وی می‌توان به مدیرعامل انجمن موسيقى ایران، طراح و برگزارکننده اولین نمایشگاه موسيقى و آثار شنیدارى تهران و سلسله برنامه‌هاى شب‌هاى موسيقى ایران، مدیر اجرایی جشنواره‌هاى مختلف از جمله جشنواره موسيقى فجر، جشنواره ذکر و ذاکرین و ...، مدیر اجرایی و هنرى ارکستر سمفونیک تهران، مؤسس و مدیر مسئول پایگاه اطلاع‌رسانى موسيقى ایران و ... اشاره کرد.

در متن حکم سید عباس صالحی خطاب به بابک رضایی آمده است: «با عنایت به تعهد، شایستگی و تجارب ارزشمندتان و پیشنهاد معاون محترم امور هنرى، به عنوان «مدیر کل دفتر موسيقى» منصوب می‌شوید.

امید است با استعانت از خداوند متعال در راستای تحقق سیاست‌هاى هنرى نظام و حسن تعامل شایسته با اهالى هنر، اصحاب موسيقى و جلب همکارى و حمایت ایشان در اجرای موارد مندرج در پیوست حکم اهتمام ورزیده همچنین پیوست این حکم نیز به شرح زیر است:

۱- توجه به سند ملی موسيقى و اجرایی‌سازی سیاست‌هاى مندرج در آن؛

۲- حفظ و ارتقای جایگاه استادان موسيقى ایران؛

۳- تقویت و گسترش موسيقى نواحى ایران؛

۴- توجه به اعزام گروه‌هاى موسيقى فاخر ایرانى و اجرا در کشورهاى مختلف و تقویت دیپلماسى

ترنگ؛

۷۱ قطعه برای ساز کمانچه

کتاب «ترنگ» شامل ۷۱ قطعه برای ساز کمانچه، تالیف برزو امیری آهنگساز در ۱۵۸ صفحه توسط نشر فروغ فلق منتشر شده و در دسترس علاقه‌مندان است.

این کتاب مجموعه ۷۱ قطعه برای ساز کمانچه است و شامل چهار بخش است: بخش اول: قطعه‌هایی با متروم (سرعت) پایین و چهار مضرب‌هایی در هفت دستگاه موسیقی ایرانی شامل شور، ماهور، سه‌گاه، همایون، نوا، راست پنجگاه، چهارگاه و شش‌آواز ابوعطا، دشتی، افشاری، بیات ترک، بیات کرد و اصفهان.

بخش دوم: شامل قطعه‌هایی است که بیشتر سعی شده از ریتم‌های مختلف به خصوص ریتم‌های مختلط یا لنگ استفاده شود.

بخش سوم: با توجه به اینکه بیشتر قطعه‌های ساخته شده این مجموعه در کوک ر لا ر لا یا راست کوک است به دلیل تنوع در نوازندگی و انگشت‌گذاری چند قطعه نیز در کوک می لا می لا یا چپ کوک ساخته شده است که در این بخش قرار دارند.

بخش چهارم: شامل قطعه‌هایی در ریتم‌های مختلف در دستگاه‌ها و آوازهای ایرانی است که بیشتر برای تکنوازی ساز کمانچه ساخته شده است.

در قطعه‌های این مجموعه سعی شده که از ریتم‌های مختلف استفاده شود که تنوع در نوازندگی قطعات ایجاد شود. همچنین نت‌ها به صورت ساده نوشته شده است که هم راحت توسط نوازنده اجرا شود و هم نوازنده با تکنیک و حس و حال خود آن‌ها را بنوازد.

برزو امیری در مقدمه این کتاب نوشته است: «ساز کمانچه از خانواده سازهای زهی آرشه‌ای است و به دلیل توانایی‌های قابل توجهی که دارد در مناطق

مختلف دنیا به اشکال و اسامی مختلف استفاده می‌شود. سابقه حضور کمانچه در ایران به دوران ماقبل از اسلام بر می‌گردد و از دوران حکومت صفویان و قاجار تاکنون از اصلی‌ترین سازهای ارکستر موسیقی ایرانی هم در موسیقی محلی و نواحی و هم در موسیقی سنتی و شهری است.

به بیانی دیگر کمانچه مهمترین ساز آرشه‌ای ایران در بخش اجرای ارکسترال و همچنین تکنوازی محسوب می‌شود و تقریباً در تمام نواحی ایران کاربرد فراوان داشته و دارد.

از سازندگان مطرح این ساز به استنادی همچون کرم‌خانی، ابراهیم قنبری‌مهر، قدرت‌اله کردی و بیاض امیرعطایی می‌توان اشاره کرد و از نوازندگان مطرح این ساز می‌توان از استادان علی‌اصغر بهاری، اردشیر کامکار، کیهان کلهر و هادی منتظری نام برد.

اینجانب نیز به عنوان یک عضو کوچک در این زمینه قطعاتی را جهت نوازندگی این ساز که قابلیت اجراهای گروهی و تکنوازی را دارند برای علاقه‌مندان به این ساز ساختم که در این مجموعه در اختیار عزیزان قرار دادم و امیدوارم مورد توجه و استفاده علاقه‌مندان قرار گیرد و توانسته باشم قدمی کوچک در این مسیر برداشته باشم».

قطعه‌ها و آهنگ‌های فولکلور زبان فاخر کردی

دو جلد کتاب آهنگ‌های فولکلور کردی با گردآوری و نت‌نگاری برزو امیری توسط انتشارات دریای علم منتشر و در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.

برزو امیری در مقدمه این کتاب نوشته است:

«کتاب پیش رو، بخشی از قطعه‌ها و آهنگ‌های فولکلور زبان فاخر کردی است که به کرات توسط اساتید و هنرمندان بزرگ و به نام این مرز و بوم اجرا شده‌اند. لذا اینجانب با تحقیق و جستجو به این تفکر رسیده و بر این آمدم تا تعدادی از این قطعه‌ها و آهنگ‌ها که جزو میراث و هنر کردی است را در قالب دو جلد کتاب، به دلیل ماندگاری این آثار و برای هنرجویان و هنرآموزان به رشته‌ی تحریر درآورم تا باشد من نیز به نوبه‌ی خود سهمی هرچند کوچک در بسط و گسترش این مقوله‌ی مهم داشته باشم.

در این مجموعه سعی بر این شده است آهنگ‌هایی که بیشتر به گوش مخاطبین آشنا هستند، نت‌نگاری شود تا عزیزان هنر دوست (به‌خصوص موسیقی) از اقوام دیگر که علاقه‌مند به موسیقی فاخر کردی

هستند هم از این مهم بهره‌مند شوند. لذا به دلیل اینکه ملودی‌ها دارای تکرار هستند و بیشتر با شعر همراه هستند، تا جایی که میسر بوده از تکرارها کاسته و قسمت‌های اصلی نگاشته شده و حتی ممکن است در برخی قطعه‌ها بر مبنای نوشتاری، نئی اضافه یا کاسته شده باشد تا اجرای آن‌ها برای هنرجویان عزیز سهل و آسان‌تر باشد.

و در آخر امید دارم این مجموعه‌ها مورد توجه اساتید، هنرآموزان و هنرجویان گرامی که دوستدار موسیقی فاخر کردی هستند، قرار بگیرد. در ضمن هرگونه نقد و یا پیشنهادی قطعاً ما را به سمت و سوی بهتر شدن سوق خواهد داد.

باسپاس فراوان از استاد عزیزم جناب اردشیر کامکار برای تمام زحماتشان که در موسیقی کردی، سنتی و پیشرفت نوازندگی در ساز کمانچه کشیده‌اند این مجموعه تقدیم ایشان می‌شود».

بیش از هزار نفر در آزمونهای صلاحیت تدریس سال ۱۴۰۳ شرکت کردند

خانه موسیقی ایران در سال ۱۴۰۳ همچون سنوات گذشته آزمون صلاحیت تدریس در ۱۰ رشته و گرایش را برگزار کرد که ۱۳۷۵ متقاضی در این آزمون‌ها شرکت کردند.

جلسه، تنبور، باغلاما و قانون ۳ جلسه و سازهای بادی ۲ جلسه آزمون صلاحیت تدریس برگزار شده که مجموعاً این نهاد برگزارکننده ۶۷ جلسه آزمون بوده است.

بر این اساس در رشته‌های سازهای کوبه‌ای، پیانو و آهنگسازی، تئوری سلفژ، گیتار و موسیقی کودک هر یک ۱۰ جلسه آزمون برگزار شده است.

همچنین در گرایش‌های ویلن کلاسیک و ایرانی ۶ جلسه، سنتور ۵ جلسه، تار و سه‌تار ۵ جلسه، آواز ۶

انتشار فراخوان دوازدهمین دوره رقابت‌های بین‌المللی موسیقی اوساکا

فراخوان دوازدهمین دوره رقابت‌های بین‌المللی موسیقی داخل سالن اوساکا کشور ژاپن منتشر شد.

جوایز این مسابقات از رده اول تا سوم به ترتیب ۱۷ هزار دلار، ۸ هزار دلار و ۵ هزار و پانصد دلار تعیین شده است. همچنین تعداد ۵ جایزه ویژه نیز برای منتخبان در نظر گرفته شده است.

مهلت ارسال مدارک برای شرکت در این رقابت تا ۲۰ مهر ماه ۱۴۰۴ (۱۴ اکتبر ۲۰۲۵) است.

سامانه: vibrefestival.com

نشانی الکترونیکی: Osaka-comp@jcmf.or.jp

شماره تماس‌های: ۰۰۸۱-۰۶۶۹۴۷۲۱۸۴
راه‌های ارتباطی به منظور ارسال مدارک و آگاهی از این رویداد هنری هستند.

دوازدهمین دوره رقابت‌های بین‌المللی موسیقی داخل سالن اوساکا در دو بخش «سازهای زهی» و «پیانو» منتشر شد.

براساس این فراخوان این رویداد برای تمامی سنین از ۱۷ تا ۲۴ مه ۲۰۲۶ میلادی (۲۷ اردیبهشت تا ۳ خرداد ۱۴۰۵) در شهر توکیو ژاپن برگزار می‌شود.

مستر کلاس پیانو در خانه موسیقی ایران

خانه موسیقی ایران مستر کلاس «بررسی تأثیرات آموزش پیانو از صفر تا استانداردهای بین‌المللی» با تدریس کلارا بوکوچاوا را برگزار می‌کند.

در قطعات مختلف با متد روسی می‌پردازد. ظرفیت دوره محدود است و متقاضیانی که سریع‌تر اقدام به ثبت‌نام کنند امکان شرکت در این مسترکلاس را خواهند داشت.

علاقه‌مندان به منظور شرکت در مسترکلاس «بررسی تأثیرات آموزش پیانو از صفر تا استانداردهای بین‌المللی» این امکان را دارند تا با مراجعه به سایت خانه موسیقی ایران به نشانی:

و ورود به بخش ثبت‌نام دوره‌ها اقدام به نام‌نویسی در این مسترکلاس کنند.

روابط عمومی خانه موسیقی ایران با شماره تماس: ۰۲۱-۶۶۵۷۶۲۲۴ پاسخگوی سوالات متقاضیان است.

در ادامه مسترکلاس پیشین با عنوان «نحوه آموزش از صفر؛ قدم به قدم تا رسیدن به استانداردهای بین‌المللی» و در پی درخواست بسیاری از هنرجویان؛ خانه موسیقی ایران با تدریس پروفسور کلارا بوکوچاوا را برگزار می‌کند.

این مسترکلاس به صورت حضوری و آنلاین در خانه موسیقی ایران در روزهای جمعه ۲۷ و شنبه ۲۸ تیرماه از ساعت ۱۷ تا ۲۰ برگزار خواهد شد.

طی این دو جلسه کلارا بوکوچاوا در ادامه مسترکلاس پیشین که در ارتباط با تربیت هنرجویان از صفر تا استانداردهای بین‌المللی بود، میزان پیشرفت شرکت‌کنندگان خردسال طی مدت دو ماه و نیم که در مسترکلاس قبلی نواختند را بررسی کرده و قدم به قدم با همراهی شرکت‌کنندگان به تدریس تمامی نکات مهم

انتشار فراخوان ششمین جشنواره دوسالانه بین‌المللی گروه‌های کر

موسیقی مذهبی و موسیقی عامه‌پسند از ۲۰ تا ۲۴
آگوست ۲۰۲۵ (۲۹ مرداد تا ۲ شهریور ماه ۱۴۰۴)
برگزار می‌شود.

علاقه‌مندان به منظور اطلاع از شرایط شرکت در
این جشنواره به وبگاه رسمی این رویداد به نشانی:
aovchoralfestph.com مراجعه کنند.

فراخوان ششمین جشنواره دو سالانه بین‌المللی
گروه‌های کر (AOVICF) به میزبانی مرکز فرهنگی
فیلیپین منتشر شد.

بر اساس این فراخوان، این رویداد هنری برای
گروه‌های کر در دسته‌های کر کودکان، ترانه‌های
محلی، فولک و موسیقی بومی، گروه‌های کر مختلط،

انتشار فراخوانی برای جشن‌نامه داود گنجه‌ای

فراخوان ارسال مقاله، یادداشت و خاطرات برای
جشن‌نامه داود گنجه‌ای به مناسبت گرامیداشت
شصت سال فعالیت فرهنگی-هنری، آموزگاری و
مهرپروری این استاد منتشر شد و طی آن از تمامی
پژوهشگران، هنرمندان و علاقه‌مندان دعوت شد تا
از فرصت ایجاد شده برای تکمیل و ارسال آثار خود
استفاده کنند.

محورهای تخصصی جشن‌نامه شامل؛ زندگی و آثار
هنری استاد گنجه‌ای، خاطرات بزرگان سپهر هنر
ایرانی با ایشان، استاد گنجه‌ای در نگاه دوستان و
شاگردان، جایگاه استاد گنجه‌ای در تعالی فرهنگ و
هنر ایرانی است و محورهای عمومی آن نیز شامل؛
نغمه‌ها و ردیف‌های موسیقی ایرانی، میراث ماندگار
موسیقی ایرانی (از ورارود تا بالکان)، ادبیات و هنر
ایرانی، فرهنگ، تمدن، تاریخ ایران زمین و اقلیم و
جغرافیای ایران و آینده ایران است.

طی این فراخوان اعلام شد، علاقه‌مندان به منظور
شرکت در این جشن‌نامه می‌توانند چکیده اثر خود
را تا اول اردیبهشت ماه و اصل اثر را تا تاریخ ۳۱
شهریور ماه سال جاری به دبیرخانه این رویداد ارسال
کنند. ۱۵ آبان ماه نیز پذیرش نهایی آثار به شرکت
کنندگان اعلام خواهد شد.

جشن‌نامه از پذیرش مقالات و یادداشت‌ها به زبان
فارسی و انگلیسی استقبال می‌کند.

پژوهشگران می‌توانند، چکیده یا فایل کامل آثار خود
را در مهلت تعیین‌شده به دبیرخانه جشن‌نامه ارسال
کنند. همچنین متقاضیان این امکان را دارند تا آثار
خود را از طریق راه‌های ارتباطی زیر به دبیرخانه
جشن‌نامه استاد داود گنجه‌ای ارسال کنند:

نشانی الکترونیکی: award@raiis.org و
award.raii@gmail.com

شماره واتس‌آپ: ۰۹۰۳۱۹۳۱۲۲۱

آیدی تلگرام: [@JashnNameh_Ganjei](https://t.me/Persian_Heritage_Award)

کانال تلگرام:

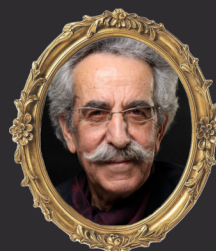
https://t.me/Persian_Heritage_Award

درگذشتگان بهار ۱۴۰۴

شیرمحمد احمدی (نارویی) متولد ۱۳۱۶ اهل کرمان و فرزند حیدر نارویی از نوازندگان برجسته قیچک بود. سبک نوازندگی او منحصر به فرد و از کوک‌های خاصی برای اجراهایش بهره می‌برد که در آلبوم‌های «کویرانه» به یادگار گذاشته است. وی در روزهای آخر فروردین، چشم از جهان فرو بست و در نعیم‌آباد فهرج به خاک سپرده شد.

ابراهیم سپهری‌زنگنه هنرمند پیشکسوت سه‌تار نواز ۳۱ شهریور ۱۳۲۱ در کرمانشاه و خانواده‌ای هنرمند، چشم به جهان گشود. در ابتدا با کیخسرو پورناظری و سپس نزد علی‌اکبرخان اعظم زنگنه به فراگیری قطعات پراکنده پرداخت و کنسرت‌هایی نیز در ایران، آلمان و آمریکا برگزار نمود. وی در ۲۸ فروردین پس از گذراندن یک دوره بیماری، درگذشت.

ناصر شکرای‌راد آهنگساز برجسته، متولد ۱۱ شهریور ۱۳۳۵ در شمیران با آهنگسازی برای فیلم سینمایی «موشک کاغذی» پا به عرصه حرفه‌ای سینما گذاشت. از او علاوه بر موسیقی فیلم‌های متعدد، کتاب پر فروش «قطعه‌های ساده و آشنای موسیقی فیلم برای پیانو» به یادگار مانده است. وی ۱۲ اردیبهشت در سن ۶۹ سالگی در سکوت خبری درگذشت.

سعید غلامحسین‌پور نوازنده و سازنده ساز تار بهبهانی متولد ۲۰ شهریور ۱۳۵۲، سرپرست گروه چاوش بود. وی ۲۰ اردیبهشت در سن ۵۲ سالگی پس از تحمل یک دوره بیماری درگذشت.

سیاوش دیهیمی از اساتید تار و سه‌تار متولد ۱۳۱۹ و خالق بیش از ۱۰۰ قطعه موسیقی سنتی بود. کتاب‌های «سی‌وپنج قطعه برای تار و سه‌تار» و «غیر از تو کجا سراغ دارم ای عشق» از جمله آثار به‌جا مانده اوست. وی ۴ خرداد ماه در سن ۸۵ سالگی به خاک سپرده شد.

مبین زرین‌پنجه موسیقیدان، آهنگساز و نوازنده پیانو و فرزند نصراله زرین‌پنجه (نوازنده تار و سه‌تار) و صفیه یگانه (نوازنده تار و تمبک) بود. پس از اتمام تحصیلات در هنرستان موسیقی ملی، با تشکیل و سرپرستی «ارکستر بانوان» مشغول به کار شد. و بیش از ۶۰ قطعه موسیقی ساخت که تعدادی از آنها توسط ارکسترهای بزرگ دنیا ضبط و اجرا شد. وی در ۱۱ خرداد ماه، دار فانی را وداع گفت.

